

ELŐFIZETÉS
 Helyi: Egy évre 24 korona.
 Külföldi: Egy évre 32 korona.
 Hónaponta: 2 korona.
 Hónaponta: 24 fillér.
 Hirdetés: 20 fillér.
 Hirdetés: 20 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi együttlé-
 vasutak pályájában.
 TELEFON-SZÁM 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM 101.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 6.

Belgrádot ismét bombázzuk.

BUDAPEST. (Hívatás.) Északi és déli hadszíntéren semmi lényeges nem történt. Hófer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

BUDAPEST. A Berliner Lokalanzeiger utján jut nyilvánosságra az, a Rotterdamba érkezett szerb jelentés, hogy Belgrádot csütörtök óta újból bombázzák. Állítólag senki sem sérült meg, egyes házak erősen megrongálódtak.

Kedvezőtlen időjárás akadályozza északon a harcokat.

BERLIN. A nagy főhadiszállás jelenti: Keletporoszországban és Lengyelország északi részében helyzet változatlan.

Bzurától keletre Kozlow-Biskupinál és ettől délre támadásaink előbbre haladnak. Belimowétől északkeletre és csapataink Rawkától keletre Huminen és ettől északra fekvő magaslatokon át előbbre haladtak.

Tovább délre Pilicáig, valamint ennek jobb partján változás nem történt.

Utak állapota és kedvezőtlen időjárás akadályozták mozdulatainkat. Legfőbb hadvezetőség.

Visszavert francia támadások.

BERLIN, január 5. A nagy főhadiszállás jelenti: Arrastól északra csapataink felrobbantottak egy 200 méternyi hosszúságú lövészárkot és e közben néhány foglyot ejtettek. Ellenségnek későbbi támadásai meg-hiusultak.

Argonnokban franciák több előretörését visszavertük.

Franciáknak Steinbach és Ufhok között ellenünk intézett támadását szuronyharcban visszavertük. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnök-ség sajtóosztálya.)

Csaták farsangja.

Arad, január 5.

Tudunk-e arról, hogy holnap, Vízkeresztkor van az a nap, a melyen más években a farsang kezdődött? A bálak, vigasságok, zenés és tüzes éjszakák, mámoros hajnalok évadja, a megbocsátott korhelykedések és a megszentelt léhaságoknak ideje. Volt ilyen idő is... mintha már elfelejtettük volna. A Vízkereszt most nem jelenti a mulatságok beharangozóját. A bálrendezők, a táncosok, a vigfiúk, sőt a cigányok nagy része ott van az Uristen végtelen táncteremben, amelynek parkettje övig érő sár, menyezete pedig az égboltozat. A nagy négyeshez a lövészárkokban állanak föl és a vizavijuk az orosz. Rettentő és végevárhatatlan zenéje van az ilyen bálaknak: ágyuk üvöltözése, szétpattanó kartácsok lármája, golyók egyhangú visitása. — A kurjantást a haldoklók, sebesültek fájdalmának kitörései, utolsó hörgései helyettesítik. A mikor azután a magyar fiúk a csárdásra, meg a kállai kettősre ráncigálják ki az oroszokat a gödrökből: akkor hangos csak a multság! És ez így megy, a hogy a falusi bál-levelezők szokták irni. Kivilágos kivirradtig, sőt virradattól besötétlő alkonyatig, egyfolytában öt, hat, hét napon át...

A kik még nem mentek el, azoknak eszébe se jut, hogy idehaza a léha örömöknek adják magukat, mi-alatt a náluknál erősebbek, fiatalabbak és bátrabbak a halált kerülgető táncot járják. Illetlenség is lenne, ha az itthonmaradottak a maguk jobb helyzetét fenéig ki akarnák használni. A háboru maga nem jelent gyászt, s a fejünket nem kell lehor-gasztanunk. „Az élet maradjon meg lehetőleg a régi kereteiben a háboru alatt” — így mondták nekünk, de a kicsapongások és a zajosabb örömek nélkül.

Uj naptárat csinál a háboru. A mi katonáink, a mi derék, küzdő véreink számára nem lehetett ünnep a szent karácsony; nem lehetett vig év-bucszató a Szilveszter és miattuk mi se tudunk lélekben felujlani az új esztendő napján. Vasárnap sincs, ünnep sincs; a piros betűs napok azok, amelyiken valamely új győzelmet ünnepelhetnek a csapatok, vagy legalább is az előhaladás új sikereit. Ezek azután igazi piros betűs napok: a bőséggel bugyogó vér teszi őket olyan pirossá. A hetet is másképen mérik, mint azelőtt: egy ütközet hossza az időben.

A husvét, vagy a pünkösöd is csak akkor lesz ünnep, ha a békét — a győzelmes békét! — hozza meg. Melyik lesz a kettő közül? Generálisok, államférfiak, haditudósítók, pénzügyi brigadérosok és mások igyekeztek felelni erre a kérdésre: mindegyik más-ként beszélt, vagy másként hallgatott felőle. Most azt olvassuk, hogy a pápa, a kinek nemes buzgólkodása elérte azt, hogy a fegyverfogásra már nem alkalmas hadifoglyokat kicserélik, ezen a sikeren fölbuzdulva akar a világnak szívére hatni, hogy békére jusson, hogy a harcok beszünjenek.

... Egyszer csak be fognak szünni. Addigra eltesszük a szórakozni vágyást, a mulató kedvet, az ünnepi hangulatra szomjazást. Majd akkor, — velük, akiket mindannyian hazavárunk, akiknek diadalmas hazakerkezéséről annyi álmat szövünk, olyan szép jeleneteket képzelünk el, velük fogunk újra farsangolni, örülni vigadni. Mennyire beleéljük magunkat a költő mondásába, amelyet bánatos napokban ejtett: *lesz még egyszer ünnep a világon!*

Látomás a csatafűzben.

(Az óriás orosz. — Hajnali támadás. — Megteszült idegek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Oosterheld Erich, a Berliner Tageblatt haditudósítója írja:

Éjfél tájban alarmmal vertek fel bennünket és az... ezred kifáradt csapatai helyett a I.-i harcvonalba vitték. Mióta nyugatról ide érkezünk, először állottunk tűzben. Az oroszok J. felől erősítést kaptak a erősített állásaikból folytonos támadásokkal keresztül akarták harcvonalunkat törni, hogy megmeneküljenek az átkarolás veszedelmétől, amely balszárnyukat fenyegette. Szalid, langyos szél-üzte szét feleltünk a fellegeket. Távolról fénylő pontok elhalványuló jelzéseket adtak.

P. előtt vettük észre, hogy már közel vagyunk az ellenséghez. A falut az ellenség tüzzel árasztotta el s nekünk keresztül kellett rajta menni! Széttörve aránylag csekély veszteséggel keresztül is jutottunk s elértük gyorsan a futóárkokat, amelyek innen a lövészárkokba vezettek. Négy száz méternyire voltunk az ellenségtől. Ágyúink, mint megtudtuk, néhány „Volltreffer” adtak le, s miután meghiusult egy igen heves roham lövészárkunk ellen, elhallgattak az ellenséges ütegek is. Ugy látszik, új erőket gyűjtenek... A mi tüzésünk is elhallgat, a levegő ólomsúlyu, a föld mintha kimerülten terülne el... Mintha valami félelmetes, iszonyú dolog előtt állnánk valamennyien.

Mellettem régi jó barátom Lincke Herbert feküdt némán, mozdulatlanul, a fejünk felett fénylő csillagra bámulva.

— Mi bajod? — kérdeztem.

Nem felelt. Rossz kedvűnek látszott, nem lehetett beszédre bírni. Beburkolóztam köpenyembe s aludni próbáltam. Egyszerre könnyökével megüt Lincke:

— Te...

Felkőnyökölt. Fél fordultam, de megint elhallgatott, visszabonyolított.

— Mi bajod? — kérdeztem hosszú csend után.

— Hallucinációim vannak — felelte. — Odaát... — fejével intett — mintha odaát felemelkedett volna a földből egy óriási, tizen-

két láb magas orosz s átbámult volna ránk... Te nem láttad?

— Hisz akkor nem lett volna hallucináció!

— Igazad van! — felelt. Aztán megint hallgatott.

Keleten biborvörös fényben reszketett a horizont. Egy falu égett.

— Nem tudom a szememet behunyni — mondta hirtelen Lincke — mindig azt az átkozott orosz látom!

— Holnap adass magadnak valami idegerősítőt — válaszoltam — addig is szedd össze egy kicsit magad!

— Hiába, az ember nincs vasból...

— Gyujts rá erre a cigarettára! Ebben érkezett ajándék egy édes, kicsi lánytól. Ez biztosan lecsillapít.

Hullott a köd. Egy kakas kukorékok olykor valahol, jobboldali bajtársam pedig szörnyen horkolt. „A lövészárkok poézisa”.

Egyszerre egy oldalbalokés fölébresztett. A többiek már talpon voltak.

— Parancs jött támadásra. Egy negyed órán belül...

Felkaptam fegyverem. Szürkesség borult a mezőkre, amelyek éjszaka hófehérre változtak. Reszkettem a hidegtől. Ugy éreztem, mintha messziről, nagyon messziről jöttem volna ide... Egyszerre... egy lövés a ködben. Jobbra és balra a gépfegyvereket irányították be. Valamennyien nyugodtan állottunk. Megszoritottam Lincke kezét.

— Mindenesetre... bucsuzzunk! — mondtam halkán.

A következő pillanatban gránáttűzet kaptunk. A mi tüzésünk válaszolt.

— Ott! — kiáltotta Lincke szemét kimeresztve. Keze izgatottan remegett.

Kinézünk s egy pillanatra elállt a lélegzetünk. Távolról ringó fekete tömeg közeledett. Jönnek az oroszok. Árkunk mögött egy gránát robbant fel. A föld és hó méternyire repült a levegőbe. Valami láthatatlan erő előrenyomott bennünket s földdel árasztott el. Mellettem valakit fején ért egy szálank s összeesett. Mintha a földből nőttek volna ki, rögtön ott termett két szanitéc s elvitte. Balkezemen horzsolást szenvedtem, amelyet villámgyorsan bekötöztek...

Fegyvereink még hallgattak. Közelebb engedték az oroszokat, mindig közelebb... Most

már jó célul szolgálának... s egy pillanat alatt gépfegyvereink rá vetették magukat. A tömeg széjjelbbr huzódott, de soronként estek el...

Hajnalodott. A köd foszlányokra oszlott s fantasztikus alakokat öltött. Gépfegyvereink dolgoztak. Egy pillanat alatt a földön terültek el az oroszok. Nem tudjuk, elesetek-e, vagy a gépfegyverek elől védekeznek-e? Nem, megint felemelkednek, néhányan jönnek, közelednek, a többiek csuszva akarnak maguknak fedezéket ásni. A gépfegyver ismét ropog, de a cél már nem olyan jó.

— Tűz! — kiáltja rekedten parancsnokunk. Szalvák jobbról és balról, de egy rajzon már kétszáz méternyire közelített meg bennünket s ordítva rohant felénk. Néhány méternyire mögöttem egy másik raj emelkedik a földből, mintha halottak kelnének sirjaikból. Habozás, borzongás nélkül küldtük a gyors halált soraik közé. De mit használ! Közelebb jönnek s mindig új és újabb rajok emelkednek ordítva a földből, a köd kísérteties köpenyéből. Mint valami fanatikus fusió hallatszik az ágyuk koncertje. Mintha a föld menydörögne az ég felé. S mintha a dörgésből és ködből születtek volna, ott álltak, mindig közelebb, közelebb a sturmoló oroszok.

— Tűz! — hallatszott az újabb kommandó.

Vad össze-visszaság. Látjuk, hogy esnek el, mint emelik kezüket az égnek és mint buk-nak előre s aztán a kavargó ködből kísérteties, szétfoszló alakok nőnek s rohannak felénk. Lincke örülten kövöldöz. Körülötte minden mozgás és remegő izgatottság volt. Fegyvere folyton kattogott. Egyszerre fel, magasra fel a levegőbe lött.

— Ott fenn — ott — ott... áll megint!

Megint az oroszzt látta.

— Az istenért, mit csinálasz? — kiáltottam rá.

Izgatottsága ránk ragadt. Ugy tetszett, mintha az idő gyorsaságát fokozni tudnók, valami kényszerített, hogy kettőzött gyorsasággal löjünk. Parancsnokunk észrevette.

— Lincke — mondta — álljon meg. Mit kövöldöz örülten a levegőbe? Takarékoskodjék a municióval!

Lélegzetet vettünk. A gépfegyverek kat-

A császár!

(1814—1914.)

Sötét felhők borítják az eget, minden pillanatban más-más alakok, tünemények fejlődnek ki a tönkelegből, mintha művészi esetek vetődnek az égboltra a vázlatokat!... Egy óriási csapat fejlődik ki, elől a zászlók, északról dél felé huzódik... egy óriási ágyú bontakozik ki nagy lomhán... amott a tenger hullámai csapnak fel egy súlyedő colossus körül, szétépett zászlók, vergődő emberek, egy emberi kéz mutatkozik a felhőkből, mintha az elsúlyedő segítséget keresne... egy sárkányhoz hasonló valami tűzet okád a magasból...

Most fehérebb felhők is mutatkoznak... egy szürkés-fehér folt keletkezik lassan-lassan, mintha materializálódni akarna, emberi fejje alakul, a tűzvonalak már láthatók is: szája, orra, füle, szemel lesznek „egy széles, sugárzó homlok, mintha fényt bocsátana maga körül”, az arc kész... kétséget sem szenvedhet oly tisztán, oly élethű, hogy sem Horacez Vernet, sem meisszonier soha oly hílen ezt a arcot nem örökítették meg: „sápadt kozákai”... Semmi saigor nyomát nem hordja magán a kifejezése, szeliden, barátságosan néz le, erősen vizsgálódik jobbra-balra, nézd csak!... most dél felé tekint, összeráncolja homlokát: „gyilkosok”... aztán tovább tekint nyugat felé sur le bord de

la Seine!! sarkasztikussá változik át a mosoly: a grand nation-ra nem ismer rá... „csunya banka fiókokat nemzetek a sasok huh” — amott élesre köszörülük a késeket, melyekkel Európa térképét összenyesegetni akarják... „miitt „Wir fürchten nur Gott”! a jelszó... tovább-tovább tekint... Egy nagy sziget előtt temérdek sok nagy hajó! mit akarnak ezek?... Az egyik hajó fedélzetéről egy „Carmen seculare” dailamából néhány hangot hajt fel a szél, — serceg a rekedt hang, hosszan sivit, szakadozottan tör elő: „Entendez-vous dans les campagnes... viennent... ces Tigres sans pitié...! Amott a tengerpart közelében prüszkölő lovon, fehér köpenyben, lovagló császár fényes hegyes sisakján táncolnak a feihőket átörő napsugarak, — utána hosszú széles sorokban a „Turor tentonicus” megteszült alakjai... tovább... egy nagy palotában: két árva gyermeket kísér a karacsonyja alá egy daliás ősz katoná... Oda-kint a mezőkön-hegyeken zugó moraj „a népek tengere”... Megmozdult itt minden... egy „üzennetre” Ferencz József üzent... mindnyájan el-indultak... végig harsogott az üzenet az ország négy tájékán s a nép „eljen a király” jelszóval utnak — hosszú, veszélyes, de dicső utnak indult... „Es branst ein Ruf” odaát... s meg-inog a föld a rengeteg dübörgő teherből...

... Még néz, még széttekint... a száz év vívmányát, röpke percek alatt, lángeszével át

akarja futni... újra gonyos mosolya huzódik össze szája: „automobil... repülőgép, gépfegyver, gyorstüzelő ágyú!...” Istenem! ha nekem csak Manilchereim lettek volna Waterlooán!... nem a „sacre bataillon” vonult volna vissza... Majd fájtó érzést mutat... mintha a lelki tusától félelmetes, ijesztő kifejezést venne fel az arca. A széles homlok, aztán a szemek összeráncosodnak... Angolok!... Sat. Honai... jutnak eszébe... de nézd csak!... a széles, sugárzó homlok eltűnik... a szemek... a szája... hosszú sávokká változnak át... a mint fejlődött, lassan-lassan úgy omlik össze az arcnak minden egyes része... egy szürkés fehér folt marad még néhány pillanatra... est is elnyeli a háttérből előretörő felhő-tenger... „fuit obin”...

Ide lent folytatódik a nagy harc... más-berekben másképp szól az üzenet!... Itt egy család apa testét tépi szét az ágyú golyó, — amott a bajtárs szétloccsanó agyveleje tapad rá szomszédja kezére... amott emberi kezek, lábak kandikálnak a hevenyészett hantok alól, amarra meg halomban fekszenek a zászló védelmezői... mind megannyi az ultima ratio törtelmének áldozatai... mert a zászlók elégetése helyett Beresináról mást akar a történelem feljegyezni az...

1914. évről!

Vaculescu Titus.

toztak, az oroszok orditozása nőtt. Egyszerre egy sikoltó hang:

— A holtak feltámadnak! — kiáltotta Lincke s mielőtt észrevettük volna, kiugrott az árokból s mint egy őrdült vagdalkozott maga körül a puskatussal. A következő pillanatban lefoglta s visszahurokoltuk az árokba. Élettelenül esett össze. A szanitécek eltávolították a tűzvonalból.

Parancsot kaptunk ellentámadásra. A nap már szétépte a ködfelhőket.

A menydörgő német hurrá mint valami hatalmas hullám özönlött végig a sikon. Robantunk, a hurrá vitt bennünket. Keresztül orosz hulláhegyeken. Csak gyenge szalvák állottak utunkat. A kezek felemelkedtek, a bajonett tündöklött a friss napfényben.

Fehér zsebkendőt fúj a szél. Az orosz lövészárok a mienk, előttünk egy csomó orosz térdel, szakállas, sápadt arcukon könyvek gördültek... Elfoglaltuk a lövészárkokat.

Áttörik az orosz frontot a Bzuránál.

(A németek heves támadása. — Megváltozott az orosz haditerv. — Galiciában támad az ellenséges főerő.)

Távirati tudósítás.

Berlin, január 5.

Genfből jelenti a Berliner Tageblatt: A Bzura és Ravka területén heves csaták folynak. A Bzuránál rettenetes erővel támadnak a németek, ugyiszintén Lovictól keletre is hatalmas erőkifejtéssel igyekeznek az orosz frontot áttörni.

Orosz jelentés a német offenzíva sikeréről.

KOPENHAGA. Az orosz vezérkar az év végén kimerítő jelentést tett a lengyelországi harcok helyzetéről. Eszerint heves harcok folynak Bolinov környékén és feltehető, hogy a németeknek sikerül birtokába venniük a Gumino falu mellett levő orosz pozíciókat. Azt is beismerik, hogy a németek átlépték a Bzurát. Amíg ugyanis több ponton szinleges átkelési manővert végeztek, az alatt más helyütt bárkákon elérték a tulsó partot és kora hajnalban megszállták az orosz lövészárkokat. Az oroszok további előnyomulásukat újabb erősítésekkel megakadályozták. Igen hevesek a harcok azonkívül Inovidznál és Malagocsától délre. A németek az oroszok heves tüzelése közben is megkezdtek Bolinovnál az offenzívát és megszállták a Kumine magaslátot. Gyakorlat az éjjeli harcok.

Az orosz főerőt a monarchia seregei ellen küldik.

Stockholm, január 5. A Dagblad katonai munkatársa nagyobb cikket ír az orosz-lengyelországi harcok helyzetéről és így vizsgálja az oroszok újabb haditervét:

— A keleti harctéren, úgy látszik, a háborúnak új fejezete következik, a melynek az orosz sereg új csoportosulása a bevezetése. A németek a Visztula és a Pilica között vannak erős állásokban. Előnyomulásuk a Bzura-vonalon lassan bár, de előrehalad. Az oroszok ellenben legtöbb erőiket ismét az osztrák-magyar hadsereg ellen összpontosítják. Az oroszoknak ez a taktika-változtatása azért történt, mert Hindenburgot nagy előnyomulásában másként feltartóztatni nem tudták. Most Hindenburgot le akarják kötni Varsó környékén, míg az orosz főerő a Visztula és a Kárpátok között akar előjutni. A harcok helyzet új alakulását az befolyásolja, vajon Hindenburg hogyan tudja az egyensúlyt fenntartani egyrészt Orosz-Lengyelországban, másrészt pedig Nyugat-Galiciában.

Lodzban rendez polgári élet folyik.

Krakó január 5. Lodzból jelenti a „Nap-rzorosod”: A közuti vasutak ismét megkezdtek menetrendszerű közlekedésüket. A kávéházak újból megnyitottak. A lengyel és német egyesületek legközelebb fogják megkezdeni működésüket. A német színház falragaszokon tudatja,

hogy nemsokára újból előadásokat tart. Az újságok a német cenzura felügyelete alatt rendszeresen megjelennek. A németek igyekeznek mindenütt rendet teremteni. A szegénysorsu lakosság ellátása a lehető legjobb. A pénztételek ismét megkezdtek működésüket, egy szóval az élet ismét nyugodt és normális.

A csernovici érsek menekülése.

Beszterce, január 5. Repta csernovici görög-katholikus metropolita a második orosz betöréskor egész konzisztóriumával idejött.

Varsó ellen törnek a német seregek.

Bécs, január 5. Az orosz lapok haditudósítói azt jelentették, hogy Hindenburg, elérvén főcélját, Szilézia biztosítását, nyilván mindegyével Varsóra veti magát, közben azonban megelégedzik egy borzalmas ellenséggel, amelyen a szövetségeseknek nagy számbeli ereje épp oly kevésbé fogott ki, mint kitűnő vesüli hálózatuk: a térről. Varsó helyzete nem kétségbeesztő, mert közvetlen veszedelem nem torog fönn. Nyugtalanúságot csak német aviatikusoknak Varsó fölött való sűrű megjelenése okoz. Négy aeroplán a lezuítóbb napokban rendszeresen bombákat és kiáltványokat dobott le Varsóra. A Nowoje Wramja haditudósítója azt táviratozza, hogy az osztrákok és magyarok a Dunajec alsó folyásánál és a Nidánál tartják állásaikat. A Pilica mellett, valamint a Pilica és a Ravka közt emelkedő magaslátokon rendkívül elkeseredett harcok folynak. Ruszkij tábornok a parancsnoka az orosz csapatoknak, amelyeknek az a feladatuk, hogy a szövetségeseknek Varsó ellen való előnyomulását tartsák fel és lehetőleg hiúsítsák meg. Ugyancsak a haditudósító leírja a Ravka-menti Bolimovnál vívott harcokat és a németek éjszakai támadásait; a németek felgyújtottak egy erdőt, amelyet az oroszok tartottak megszállva, amikor ágyuzással nem sikerült az oroszokat kizavarni.

A levelező hozzáteszi, hogy ezen a téren a németek részén főleg elitcsapatok vannak, tipikus poroszok, csupa erős és sudár legény; közülük sokan a testőrség ezüstös sisakjával. A szövetségesek és az oroszok részéről elfoglalt pozíciók felsorolása közben az „Armeebote” azt írja, hogy Ilov, Lovic, Brzeziny és Tomaszov városok a németek birtokában vannak s itt a németek olyan erődítéseket készítettek, hogy egyelőre a városok visszafoglalására gondolni sem lehet. Skiornievicét az oroszok harc nélkül üritették ki. Az egyik moszkvai lap haditudósítója állítólá az ballotta, hogy a Bzura-menti harcok alatt a német katonák az égyuk dörgése közben folyton ezt kiáltották az oroszok felé:

— Adjátok fel Varsót és megvan a béke!

Halálra ítelt izgató galliciai szerkesztő.

Mährisch-Ostrau, január 5. A galliciai helytartóság Bialában megjelenő hivatalos lapja a „Gazeta Lwowska” írja a következőket:

— A morva-osztrai katonai bíróság december 23-án tartott ülésén *kötél általi halálra* ítélte Kotek József prosznitzi szerkesztőt, mert kiderült róla, hogy december 6-án Smrztiz községben a föloszlott fogyasztási szövetkezet tagjai előtt *államellenes izgató beszédet mondott*, amelyben gyűlölettel beszélt az osztrák császárságról. A krakói katonai parancsnok, ahová felebbezés folytán az ítélet került, kegyelemből *golyóra ítélte az izgatót*. Az ítéletet a krakói parancsnok döntése után két órával végrehajtották.

Német hadifogoly levele a Visztulában.

Danzig. A Marienwerder melletti Kurzebracknál egy aszony a Visztula partján a z postát találta, amelyben a kurzebracki tanító nagy meglepetésére egy volt thorni kolera járnak ceruzával írott következő panaszc szavaira akadt:

— Varsóban vagyok. Elfoglalt az oroszok. Eadve kérlek benneteket, szabadítsatok meg. Reggel és este csak kenyeret és vizet kapunk, déire hőmoztalan burgonyát és egy kevés sót. Holnap visznek Szibériába. Segítsetek. Ötven bajtársammal együtt egy nyomoruságos helyen ülök. Varsó, 1914. december 8. Schabere tanító, 128. gyalogezred, 3. század.

A törökök kaukázusi győzelme.

— A semleges balkán államok békéje.

Távirati tudósítás.

Bécs—Konstantinápoly, január 5.

A Neue Freie Presse jelenti Konstantinápolyból: Megbízható értesülések szerint a törökök kaukázusi sikerei sokkal nagyobb jelentőségűek, mint a hogy első pillanatra látszottak.

A kaukázusi orosz hadsereg egy ötöde elpusztult.

Konstantinápoly, január 5. A hadvezetőség jelentése szerint, az eddigi ütközetek során több mint négyezer orosz katona esett török hadifogságba. Megállapítja a hadvezetőség azt is, hogy az orosz kaukázusi sereg egy ötöd-része elpusztult a harcokban.

Stockholm, január 5. Egy január elsején kiadott orosz hivatalos jelentés szerint a Sarikamis melletti harcok a Kaukázusban az Ezerun és Kurs közötti útvonalon tovább tartanak. Nagyobb török erőket Ilaguicsánál összpontosítottak és Ardahan ellen vezettek.

Perzsia ellen fordulnak az angolok.

Kopenhága. A Berlingske Tidende-nok táviratozzák Pétervárról: A teheráni angol követ a perzsa kormánynak határidőhöz kötött jegyzéket nyújtott át, amelyben Oroszország és Anglia együttesen felszólítja a perzsa kormányt, hogy haladéktalanul rendelje vissza azokat a fegyveres perzsa törzseket, amelyek a török hadseregben az oroszok ellen harcolnak.

Román-bolgár béke.

Bukarest. Péterváron és Bukarestben a román-bolgár királyok táviratváltását a közöletök perpektuálásának tartják.

Stáza, a kémnő.

(Utazás a harcvonal mögött. — A háboru valósága és poézise.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Az északi harctéren bolyongó költői-lelkű haditudósítók egyike hangulatos és regényes képét festi tapasztalatainak a következőkben: A vonat megint órákig vesztegel egy kis vasútállomáson, amely egykor, távoli, elfeledt békeidőkben álomszerű magányba és csendbe borult és amelyet most, nem kevésbé álomszerűen, nappal és éjszaka emberek, kocsik és állatok áradata zug körül. Az országuton a tábori konyha gőzölög, a faszén kormától megfeketedett szakács már szüntelenül meríti ki az édes, kész feketekávé az odatartott csajkákba. Az odatolmogó emberek szemén és viharvert arcán meglátni, milyen balzsámot kapnak most a derengő decemberi reggel hidegében. Hisz az éjszakát bizonyára táborüzemek mellett töltötték, amelyeknek félig kihavadt parázsa még most is ideviláglik messze földekről, mezőkről, erdőkről.

A katonák csoportjában egy ember áll, a kinek kezét acél láncsal kötötték össze. Piszkos, rongyos kalapját mélyen a szemére huzta, kis szőke bajusz fedi az ajkát és erős arcsonjain két piros folt ég. Az arca szürke és teljesen egykedvű. Mintha valami csekélyeségről volna szó, kis zsebtolvajlásról, a min tetten érték, vagy ehhez hasonlókról. Az őrző tábori csendőrnek félig nevetve mond valamit. Akkor a csendőr is nevetni kezd és vele együtt az őt körülvevő egész katonacsoport is. A tábori csendőr nagy fekete, kopott pénzestáskát tart a kezében. Kinyitja és megmutatja a tartalmát — hatalmas csomó orosz papírpénzt, kis köteg utálatosan piszkos rongyos írásokat. Mert ezt az egykedvűen nevető embert kémkedés miatt fogták el és két óra múlva visszavonhatatlanul felakasztják.

Kémkedés? Most mindnyájan ismerjük ennek a szónak jelentését, egész lépcsőzetét a nemes önfeláldozástól az aljas gázságig. Az árulás bestiáit ismertük már a háboru előtt is, szenzációs bűnperemből, amelyeknek eseményei lidérenyomásként neheztedek az előrelátó emberekre. De arról a kémkedési romantikáról, amely szép ifjúkorunkban részegített meg, arról azt hittük, hogy eltűnt már örökre. Pedig mégis... a félig sötét kupében velünk szemben egy kémnő ül, az öregebb Dumas egyik regényéből épen most támadt életre. A hölgy fiatal és csodaszép fekete szemei tündökölve ragyognak, mosolyog és gyakran nevet is, hogy kimutassaszbályos, erős, vakítóan fehér fogait. Az ember feszülten tekint folyton idegen nyelven fecsegő szájára és csak később jut eszünkbe, milyen feltűnően nagy ez a száj és mégis milyen csodálatosan hasonlít egy kis ragadozó állat szájához. Azt mondja: Stáza a neve. Stáza hizelgő, doromboló cica. Eszik a csokoládékból, kis kortyokat iszik a konyakunkból és ólénken viszonzozza a férfiak pillantását, akik mint valami csodára úgy bámolnak rá, és ép olyan gyorsan eltűnik lobogó gyertyafényünk birodalmából, mint amilyen gyorsan felmerült.

— Stáza — suttogta a legszerelmesebb köztünk — igazán valódiak füleden a gyöngyök?

De többé senki sem kételkedik. Stáza, aki valahol, valamikor kiszakadt az éjszakából és a mi körünkbe tört, nem regényhősnő — titkot és hatalmat tart apró kezében. És amikor eltűnik, még a gondolataink is alig merik követni.

A borzalom és nyomorúság, a széttagosított emberi élet felé kiteríti fátyolát a szépség. És ha valaha megvigasztalódhatunk, akkor vigaszunk egy része lesz az is, hogy a csaták vérvízarából nem hiányzanak művészeszemek és szívek. Egykor, boldogabb időkben, ha majd behegednek a sebek, de még izzók, megérik majd a szépség aratása. Milyen csodálatos kép, mikor a ködben gomolygó földre lesüllyed az éjféli és az erdő sötétje látni engedi a csatának minden paraszát. Akkor ott künn, a tábori konyha a legénység sziluettjével tündöklő misztériummá változik. Egy szétlőtt ház, nappal a pusztulás tanyája, a táborüzemben varázslatos mesebeli kastélyvá lesz. És mindenütt felragyognak a kapunyílások és ablakok, aranyárga

és biborvörös színekben világítják meg a fellobogó lángok.

Végig a szépségnek álma ez az automobilut a világosan sötét éjszakákon keresztül. Míg vihar vágja az ember arcát és jéghidegség hatol be minden pórusán, ránézünk erre a tűzvárra, amelyet a háboru csinált. És ha a táborüzemekhez, fáklyákhoz, minden távoli fényhez párosul a sötét horizonton az égytak felvillanása, akkor úgy kívánja az ember, hogy órák hosszáig robogjon még tovább ezeken az utakon, amelyek nem tartoznak a való világához. Aztán megborzadunk és velőnkig ható fájdalommal megint tudatára ébredünk annak, hogy mi pereg le a fátyol mögött.

Aradi zászlós kitüntetése Hindenburg seregében

(Egy hónap a lövészárkokban. — Ötven méterre az ellenségtől. — Halászat — gránátokkal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

G. József aradi magánhivatalnok, Faragó József aradi városi végrehajtó leányának vőlegénye, aki mint tartalékos zászlós most Lengyelországban Hindenburg seregében küzd, a következő rendkívül érdekes levelet írta haza:

— Végre ma, karácsony estéjén levélíráshoz juthatok, mert eddig, vagy pontosabban november huszadikától december tizenötödikéig egyfolytában a lövészárkokban voltunk. Mint mindig, úgy most is csak jót írhatok életemről. Legutóbb butorzatunk az újságokban említett kis kályhával is megszapordott. Minthogy pedig konyhánk minden este csak a kész sültet hozhatja a rajvonalba, amely természetesen akkorára már hideg, hogy egy kis meleg ételhez is juthassak, majdnem minden nap készítettem magamnak a kis kályhán teát, kakaót, vagy csokoládékávé. A szükséges hozzávalók bőven vannak és mind ingyen és bérmentve kapjuk. A legénység krumplit süt rendszeresen s egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy megkínáljanak.

Most pedig elmondom, hogy mire jök néha az orosz tarackok. Mi már nagyon közel voltunk hozzájuk s ránk ezért tarackkal nem üthettek, mert saját rajvonalukat is veszélyezteték volna. Így csak arra szorítottak, hogy hátul tűzértségünket keresték lövegeikkel. Mögöttünk mintegy ezer lépésnyire volt egy halastó, az orosz lövegek legnagyobb része ezt érte s nagy pusztítást vitt véghez a — halakban. A víz természetesen kivette a halakat s mi ezt megtudva, mindennap elküldtünk a tóhoz egy-két embert, akik gyönyörű, három-négy kilós halakat hoztak, amelyeket nyárson megsütöttünk. Egyszer sajátkezűleg rántott halat készítettem és mondhatom, hogy felségesen kosztoltunk.

Szóval nagyszerűen éltünk, a tűzértség nem kellemetlenkedett, gyalogsági tűz ellen pedig kellőképp biztosítva voltunk. Még aránylag a legizgalmasabbak az éjszakák, nekünk az éj a nappalunk, kettőzött figyelemmel kell olyankor lenni. Igaz, hogy én, ha a mi oldalunkról sűrűn lövöldöznek, akkor vagyok a legnyugodtabb s fordulok a másik oldalomra aludni, mert akkor bizonyos, hogy nem törhetnek át a vonalunkon.

Most, hogy igen közel voltunk egymáshoz, néhol csak ötven lépésnyi távolságban, a hidegebb napokon jelekkel értesítettük egymást, hogy ma nem lövünk. A legénység mindkét részről ilyenkor kijött a lövészárkokból és lát gyűjtött. Megtörtént az is, hogy az oroszok-

tól is, meg tőlünk is az árkok elé ment egy ember, a közepén találkozott s dobtány és kenyéret cseréltek, aztán barátságosan kezét szorítva visszatértek. November kilencedikén az orosz lövészárkokban velünk szemben az orosz katonazene hangversenyezett. Az orosz tisztek még egy levelet is küldtek át hozzánk, amelyen a következő szavak voltak:

„Vigan vagyunk, jól mulatunk, nektek is hasonló jókat kívánunk.”

November 23-án délelőtt az oroszok rohantak akartak intézni ellentünk. Csellel éltek s fegyvereiket balkezükbe véve hátuk mögött tartották s úgy jöttek felénk. Azt hittük, hogy fegyver nélkül meg akarják magukat adni s azért engedték őket közeledni, de én harminc lépésről észrevettem a csalafintót, éles tüzelést vezényeltem s ők úgy hullottak, mint a legyek. Később, amikor visszavonultak, századom előtt 150 orosz halott feküdt még mindig temetetlenül. Ezért a tettért megkapom az ezüst vitézségi érmet.

Most itt a karácsony s mindenki kapott legkevesebb két csomagot, de volt olyan, aki négyet is. A főhadnagyon három csomagot kapott, mindegyikben volt egy kis karácsonyfa. Vacsora után meggyújtottuk a fászkákat, aztán alsóztunk egy óra hosszat. Így ültük meg karácsony estéjét.

Elesett és megsebesült tisztek. A 91. számú veszteség-lajstrom szerint a következő tisztek haltak hősi halált: Bánó Vilmos dr. tart. hadnagy 66. gye. Decin Emil dr. tart. zászlós 43. gye. Klár Ottó hadnagy 14. vadász. Kušovszky Jenő hadnagy 6. hegyi század. Oláh Miklós tart. kadét 66. gye. Wirth János főhadnagy 66. gye. Megsebesültek: Bartus Béla tart. hadnagy 34. gye. Bitó János tart. hadnagy 43. gye. Dörner Ferenc kadét 66. gye. Gerecsér István tart. zászlós 66. gye. Györi Gyula hadapród jelölt 14. vadász zászlóalj. Häuler Lipót hadapród jelölt 66. gyalogezred. Jakubovits Lipót tart. zászlós 66. gye. Jány Róbert tart. hadnagy 17. tábori ágyusa. Nikiházi tart. zászlós 34. gye. Sági-Russek Aurél százados 9. hegyi dandár. Schag Antal főhadnagy 66. gye. Schoszberger Jenő tart. kadét 43. gye. Hadifogságba kerültek: Bepke János hadnagy Csembar, Oroszország. Dávid István tart. zászlós 43. gye. Erbel József hadnagy sebesült, Tambov, Oroszország. Fischer Sándor honv. hadn. Tobolsk, Oroszország. Kapitán Géza zászlós sebesült, Vladimir, Oroszország. Mireni József honv. hadnagy Pavlograd, Oroszország.

Háromszázezer szibériai parasztot telepítenek Galiciába.

(Az oroszok „felszabadító” munkája. — Az áruló rutének jutalma: üldöztetés és elnyomás. — „Diadalmi” kiállítás Pétervárott.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Emlékezetes még, milyen hangzatos programmal tört be az orosz hadsereg Galiciába. Az ottani parasztoikat, akik a pétervári és moszkvai oroszok osztrák nyelvű állítása szerint igazi oroszok, „az osztrák iga alól felszabadítani” akarta. Minden időkre emlékezetes marad, milyen eszközökkel láttak hozzá ehhez a felszabadításhoz. A felszabadítást először is az egyesült görög-katolikus egyház legkíméletlenebb elnyomásával kezdték meg, pedig ezt a vallást követi a túlnyomóan nagy része azoknak a parasztoiknak, akiknek felszabadítására jöttek az oroszok. A felszabadítás második felvonása a ruthén nyelvű összes nyomtatványok eltávolításából állott. A ruthén nyelv ugyanis, amint azt a politikai téveszmék, vagy másvalami által meg nem vesztegetett nyelvészek tudják, s amint azt a pétervári tudományos akadémia is elismerte, önálló nyelv, nem pedig orosz dialektus, és ez olyannyira igaz, hogy az oroszok és ruthének egymást meg sem értik és az orosz kormányok évtizedek óta azon fáradoznak, hogy ezt a „dialektust” a mi ruthéneink harminc milliónyi farkosa által lakott Ukrainából kipuaztítsák. A nyelvüktől és vallásuktól már „felszabadított” galíciai parasztoik felszabadításának harmadik fokát a „Kurjer Warschawski”-ből tudhatjuk meg.

— Egy császári orosz bizottság — írja az említett lap — hozzáfogott már Galicia gyarmatosításának munkájához. Háromszázezer szibériai parasztot költöztetnek eszerint Dél-galiciába, a Kárpátokhoz. Az ember természetesen azt kérdezi: hová? És csak egy feleletet talál: a galíciai parasztoiktól elvett területre. Lesz-e még ember Európában, aki ezután is azt fogja hinni, hogy a galíciai parasztoik, akiknek vallását, nyelvét és földjét Oroszország elrabolta, tényleg oroszok? És nem sokkal valószínűbb az a következtetés, hogy a háromszázezer szibériainak, akik a galíciai Kárpátokba költözködnek, az a feladatuk lesz, hogy az országot, amely minden, csak nem orosz, eloroszosítsák? A Kurjer Warschawski jelentése azt bizonyítja, hogy Oroszországnak a monarchia ellen intézett háborújának egyik motivuma nem a galíciai parasztoik felszabadítása volt, hanem Galicia megszabadítása a ruthén parasztoiktól.

Péterváron néhány nap múlva megnyitnak egy kiállítást, amelyet az orosz hadsereg győzelmi trofeumaiból állítanak össze. A kiállítás kluja, mint az orosz lapok jelentik, az a „győzelmi fal”, amelyen a zsákmányolt német, osztrák és magyar lobogók, valamint a cári, Nikolajevics Miklós nagyherceg, a hadseregparancsnokok és a különösen kiváló katonatisztek arcképei fognak díszleni. A kiállítás dekoratív részét Samokisch nevű orosz művész vállalta magára; de vajon ki az a nagy, hatalmas művész, aki a kiállításra kerülő tárgyak megszerzéséről gondoskodik? Olyan háborúban, amelyben Oroszország példátlan vereséget szenvedett, amelyet még egyetlen egy háborúban egyetlen egy nemzet sem soha, Péterváron kiállítást rendeznek a győzelmi jelvényekből. Három hónappal Tannenberg után, három héttel Lodz és Limanowa után, ahol kétszázézer embert fogtak el a németek

és osztrák-magyarok és ahol bizonyára éppen ennyi orosz sebesült halt meg, győzelmi kiállítással csalják meg az orosz népet. Vajon mit halmoznak fel ezen a kiállításon? Talán azokat a pofonokat, amelyeket Nikolajevics generalissimus szokot osztogatni tábornokainak egy-egy vereség után? Vagy hazugsági statisztikát az oroszok foglyairól? Vagy talán azokat a régi zászlókat és győzelmi jelvényeket állítják ki, amelyeket a lemergi Ossolinski-muzeumban és lengyel arisztokraták kastélyaiban raboltak a kozákok? Vagy talán a homonnai Andrassy kastély kifosztott pincéjének százesztendősi tokaji borára gondolnak a kiállítás rendezői? Az a tény, hogy Oroszország világtörténelmi bukása után kiállítja győzelmi jelvényeit, kigunyolása az orosz hadseregnek, vezetőinek és legfőképp az orosz népnek. Ez a kiállítás, a nagy vereségek sorozata után, a nagy visszavonulás közepette, a legprimitívebb népesítés, politikai parasztfogdosás, méltatlan egy nagy nemzethez és méltatlan ama nagy időhöz, amelyben élünk.

„Oroszország segédforrásai kiapadhatatlanok.” Ujból és újból, folyton-folyton ezzel a gondolattal találkozunk ellenségeinknél. Pedig mennyire csalódnak. Ha igaz is, hogy mindenben feleslege van Oroszországnak, még igazabb az, hogy a dolgok nem mindig ott vannak, ahol szükség van rájuk a rossz közigazgatás, a korrupt bürokrácia gondoskodik már róla, hogy ne is jussanak oda. Élénk bizonyítéka ennek a moszkvai vajhiány. A hatalmas városban lehetetlenség vajat kapni, pedig — mint az orosz lapok írják — Omsknál több mint tizenhárom millió kilogram vaj van felhalmozva, nem is katonai célokra. Már augusztus óta a szibériai pályaudvarokon vesztegel ez az óriási mennyiség és hiába volt a moszkvai kereskedők minden kérése, akkorra a zavar és fejtelenség az orosz vasutakon, hogy a mai napig sem tudtak vajhoz jutni Moszkvában.

Adományok sebesült katonáinknak. Az aradi Vöröskereszt, valamint az aradi városi ligeti tartalékkórház vezetősége legőszintébb és legforróbb köszönetnyilvánítja a következő nagylelkű adakozóknak, kik sebesült katonáink részére kegyesek voltak a városi ligeti kórházunkban adományokat adni: Báró Andrányi K. és fia, Kóvácsics Gyuláné, Kárpáti János, Kohn József, Domány Józsefné, Báró Urbán Iván, Urbán Eadre, Hajek Antal utóda, Hermann Gyuláné, Weisz Márkusné, Valder Gyuláné, Cseke Sándor, Steiner Jakabné, Kontz Lajosné, Tóth Lajosné, Gaál Nándorné, Kellerné, Fábrián Lajosné, Városi kávéház Weisz Jusztin, Kniffel Károly és fia, Wild Ferencz, Fábrián Lászlóné, Konez Józsefné, Szavics Mariska, Laczay Endréné, Ander Borbála (Ujarad), Czukor Lászlóné, Steinfeld Ignácné, Bing Ede, N. N., Halmai Méri és Kiurszky Ivanné, Seicher Károly, Horváth N.-né, Banden N.-né, Scherhag N.-né, Lászlayné, Somogyi Jenőné, Patki Imre, Péczely Vilí és Szerén, Almássy Ilonka, öz. Kovács Lajosné, Balassa Györgyné, Kellek Ilonka (Bánhogyes), Pataki Mór, Szalay Zoltán, Giszela utcai állami iskola növendékei, Kuzekes Imre, Fein Alajos, Nagy és Unkóf Ferencz, Gr. Pucsiáné, Schönerberg Béláné, öz. Török, Nachtnabel Böske, az aradi honvéd tisztí ékeződe, Kárpáti János. — A kórház vezetősége nevében: Dr. Lányi kórházi főorvos.

Győzelmükben hisznek a német katonák.

(Látogatás a nyugati fronton. — A jövedelvény harcosok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

A Stockholms Dagbladetnek a német fronton kiküldött haditudósítója a német küzdő sereg hangulatát következőképpen jellemzi:

Azon hadiszállások egyikén, melyeket a fronton végig tett látogatásom alkalmával meglátogattam, egy magasabbrangú tiszt megelégedéssel mondta: hogy még egyetlenegy ittas német katonát sem látott a harcmezőn! Es tudniillik igen nagy haladás az 1870-71-es háborúval szemben, mert akkoriban ebben a tekintetben volt mit panaszkodni. En magam nagyszámú német katonával együtt ültem egy sörcsarnokban. Ez valamelyik észak-franciaországi városban volt, ahol nagyobb német megszálló sereg volt bekvártélyozva. A katonák társaságában megittam a pohár sörmét, senkinél sem tapasztaltam mértéktelenséget. Csakis német kedélyt, vidám életörömet és szíves bajtársi viszonyt láttam a német katonáknál. Hogy a németek sört isznak, ezen nincs mit csodálkozni. Szeretném látni, mit szólnának a francia katonák, hogyha megvonnák tőlük mindennapi borukat. Azok az alkalmak, amikor a fronton tartózkodó német katonák megengedhetik maguknak egy pohár sör luxusát, meg vannak számlálva. Ehhez képest mennyi nélkülözést kell elszenvedniük!

Ha az ember német katonák között tartózkodik, a frontnál, akkor szembeötlő, hogy annyi ezer, mindenféle koru, mindenféle fegyvernemhez tartozó katonák között egyetlenegy kedvetlen arcot sem lát! Igen, talán egy meggörnyedt hátat, talán egy fáradt járásu katonát: ez pedig nem csoda. A husz éves fiatal újonc buzgósággal és büszkeséggel tekintet föl idősebb tartalékos pajtásához, aki ép oly fáradhatatlanul cipeli a nehéz bormut, mint ő. Hogyha a teher néha nyakát is nyomja és az a negyven év is ránehezedik, melyet ezenkívül visel: mégis vidám arcot mutat és csodálatra méltó bizodalmat, hogy végül is minden jó lesz és dicsőségteljes béke fogja jutalmazni őt is az idegen országban elszenvedett minden strapáért.

Ez az erős bizalom egyike volt a leg hatalmasabb benyomásoknak, melyeket a front melletti utazásom bennem hátrahagyott. Ez a bizalom megvolt mindenkinél: a közönséges sorkatonáknál, az alantás tiszteknél, valamint a vezérkar legfőbb vezetőjénél. Ilyen erős bizalmat egykönnyen nem lehet megingatni, mert magában hordozza a legfontosabb feltételt, mely a végleges győzelem elnyeréséhez szükséges: a megingathatatlan akaratot, a győzelemre és annak a bizonyosságnak bensőséges érzése, hogy győzni is fognak, akármeddig fog is tartani és akármilyen vitézek is legyenek az ellenségek. Fogunk győzni, mert győznünk kell: ez a jelszava minden német katonának, aki ebben a pillanatban ellenséges földön tartózkodik.

A német katonák ezt az érzést saját magának tulbecsülése és gögje, de az ellenségnek alábecsülése nélkül táplálja. Ez az érzés benne a győzelem szükségszerűségének megértésében gyökeredzik, mert mindenki tudja, hogy a német birodalom számára mi forog kockán, hogy most dől el, Németország világhatalom lesz-e, vagy sem. Mindenki érzi, hogy ittén küzdenek hazájuk jövődjéért: ezt a jövődjéért küzdenek ki a sokféle fronton és csatamezőn.

Ez az egységesség, mely a német hadseregben uralkodik, bizonyára nagyjelentőségű erkölcsi momentum, melylyel alig érhet föl Németország ellenségeinek számbeli fölénye. Mert a számbeli fölényt meg kell fizetni a belső egységesség föladásával. Fekete, sárga és barna segítősapatok sohasem tudnak a győzelem akaratában ennyire összeivadni. Pedig ez az akarat jellemzi a német sereget!

Csökken a francia sereg kitartása.

(Antwerpent megerősítik a németek. — Az elzászi harcok jelentősége. — Tizennyolc éves francia újoncok.)

Távírási tudósítás

Berlin, január 5.

A Lokalansiper jelentéi Genfből: Mindjobban szembetűnik, hogy a francia hadsereg ellentálló ereje, kitartása csökken. Maga Joffre beismeri a francia előnyomulási képesség ellankadását és ezt a kedvezőtlen időjárással igyekszik mentesíteni. A francia védelem alsóbbrendűségét a front számos pontján a németek sikerrel kihasználják. Flandriában elmaradt a szövetségesek által Westende ellen tervezett szárazföldi és tengeri támadás.

Belgiumot végsőkéig védik a németek.

London. A Times németalföldi tudósítója táviratozza: Német tisztok elbeszélései szerint jelenleg 200.000 tönny német sereg áll Antwerpenben. A németek esetleg Roudersből Gent felé fognak visszavonulni, de Antwerpent az utolsó emberig fogják megvédelmezni.

Miután az antwerpeni polgároknak alkalmat adtak arra, hogy elhagyják a várost, most 3000 német nappal-éjjel az erődöket erősíti. A németek tökéletesen átalakították a Winneghem erődöt, mely most már tökéletesen a föld alatt épült. Az erőd ágyúi csak 18 hüvelyknyire látszanak ki a földből.

Amsterdam, január 5. A „Handelsblad”-nek jelentik Sluisból: Belgium egy részében az utakat aláakaszták, főleg az Oesterzeelből Gent felé vezető részen. Brüggeben minden előkészület megtörtént az ellenséges repülőgépek káros fogadtatására. A város legmagasabb pontjain hét repülőgépek elleni ágyút állítottak fel. Egész Belgiumban szorgalmasan építik a hangárokat és a légelhárítóállomásokat.

Bécs, Dünkirchenből jelentik: A csatorna mentén lévő fronton nagyon rossz hírek jönnek a belga csapatok állapotáról. Mióta a németek borzalmas elkeseredéssel támadtak Saint Jorys ellen, a belgák a német ágyutűzben szörnyű veszteségeket szenvedtek. Dixmuidentől déli irányból nem hozhattak segédcapásokat, mert a német ágyutűzök golyózáppalra szórították végig ezt a területet. Igen sok belga tiszt elesett, köztük három belga miniszter fia is hősi halált halt a csatorna mentén vívott ütközetekben az utolsó napokon. Albert király két napig csapatát közt volt, de távoznia kellett az első harcveronából, mert német aviatikusok az egész harcveron mentén bombákat vetettek. Most már azokat a belga újoncokat vizsgálják harcveronba, akik még csak két hét óta részesülnek katonai kiképzésben.

Új hadtestet küldenek a franciák Flandriába.

Páris. (Rómán át) január 5. Felső-Elzászban a francia csapatok nagy aktivitásban vannak. Ugy látszik, most várják valóra Joffre tábornok tervét, amely az elzászi offenzívával fejeződik, hogy részint a nyugati harctér olyan pontjairól, ahol eddig a németek túlsúlyban voltak, részint a keleti harctérről is elvonjanak bizonyos német erőket. French tábornok Flan-

driában eddig különösebb eredményt nem tudott felmutatni. Párisban beszélik, hogy Gallieni tábornok egy kombinált hadtesttel a belga-francia határra indult és ezzel a megerősítéssel új akció kezdődne. Lehet azonban, hogy az új megerősítésnek csak az a szerepe lesz, hogy ellensúlyozza a német erőstéseket.

Több millió tartalékja van a német hadseregnek.

Amsterdam, január 5. A Daily Mail hasábjain egy újságíró cikksorozatát közli Németország háborús állapotáról. Az angol hírlapíró szerint mindazok a helytelen nézetek, amelyek Angliában uralkodnak Németországról, teljesen alaptalanok. Különösen valótlan az, hogy Németország összeszertartalékait kimerítette volna. A német birodalom még több millió alkalmas embert állíthat ki és ezek közül még senkit sem hívtak be. A germánokat erős akarattal tölti el, hogy a háborút nem szakítják addig félbe, amíg győzelmesen nem véghezviharozzák. Foglalkozik azzal a nevetséges állítással is, hogy Németország a kiéhezés veszélye előtt áll. Egész sereg bizonyítékot sorol fel arról, hogy Németország éppen olyan bőségben él, mint azelőtt.

A német tüzérség fölénye.

Páris, január 5. (Rómán át.) Bourelly tábornok, a francia tüzérség főparancsnoka, az Echo de Paris munkatársának a német tüzérségről a következő véleményt adta:

— A német ágyúk szerkezete nem jobb, mint a francia ágyúké. Az sem bizonyos, hogy a német ágyúcsövek élettartama hosszabb lenne, mint a miénk, mert az érc nagyobb ellenálló képességű. Az bizonyos, hogy a német tüzérséget nem szabad és nem lehet lebecsülni. Ha ezt tennők, csak magunknak ártanánk vele. A német tüzérség igenis veszedelmes ellenfél, amely ki tudja használni a helyzetet és különösen felderítő szolgálataira elsőrangú, ami nagyon megkönnyíti a francia tüzérség munkáját. Bizonyos tekintetben a francia tüzérség felette áll a németnek, de ezt az előnyt a németek mindig be tudták hozni, a repülőgépek kiváló felhasználásával.

1916. évi újoncokat márciusra behívja Franciaország.

ROTTERDAM. Franciaországban összehívják a felülbíráló-bizottságok, amelyek előtt február 27-ig tartoznak sorozásra jelentkezni az 1916-ban sorköteles ifjak, úgy, hogy az e korosztályból kikerülő újoncok március 26-án fognak bevonulni. A felülbíráló-bizottságok a katonai hatóságoktól pontos utasításokat kaptak, hogy szigorúan vizsgálják meg, vajjon a sorozásra kerülő ifjak alkalmasok-e a háborúra és tekintettel fiatalságukra, csak olyanokat sorozzanak be, akik teljesen megfelelnek.

Új indus csapatok a harctéren.

Róma. A „Giornale d' Italia”: Az angol katonai hatóságok az Egyiptom felé utban lévő indiai csapatokat a leggyorsabban Franciaor-

szág felé irányították. Ennek az az oka, hogy angolok nem bíznak a mohamedán indusokban, akik nyíltan hirdetik, hogy nem harcolnak hitsorsosaik ellen.

Lóversenyek a háború elfeledtetésére.

Róma: A párisi Figaró lóversenyeket követel a közfigyelemnek a háborúról való elterelésé végett.

Francia szociálisták a japán segítségért.

Amsterdam. Vaillant francia szociálistavezér tiltakozik elhamarkodott békekötés ellen és sürgeti japán közbelépését. A londoni Labour Leader a francia szociálistákról írva, kifejti, hogy rájuk férne egy kis házi tisztogatás.

Amerikai biborosok a békeközvetítést propagálják.

Róma. Gibbons, Farlay és O'Donnell amerikai bibornokok a pápa békekötésének támogatására Wilsonhoz fordultak. Az elnök kedvezően fogadta őket és elhatározta, hogy rendkívüli követet küld Rómába, aki a pápát székfoglalója alkalmából üdvözlje, egyúttal megbeszélje vele a módot az európai konfliktus gyors megoldására.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: délután: Svihákok, este: Rokkant huszár.

Csütörtök: Itt először: Fészek a viharba.

Péntek: Fészek a viharba.

Szombat: Itt először: Szólke Pepi, operette Vasárnap délután Éva.

* Fészek a viharban Hónap csütörtökön kerül először színre a Fészek a viharban darab a budapesti Vigaszínház műsorából. A darabot tíz nap óta állandóan próbát tartották. A darabban nagyon népszerű szerepei vannak Várnay (Lejzer bácsi) Kápolnay (Lengyel grófné) Kiss Miklós (huszártóhadnagy) Vér Mihály (Önkéntes) Herold (orosz tábornok) stb.

* Szólke Pepi csibész operett. Egy kedves vidám szép zenéjű operett, amely szombaton kerül színre először az arad Nemzeti Színházba. Az operettbe nemcsak az operett személyzet, de az egész vigjáték is játszik.

* Dr. Messzerné-Fitzner hangverseny. Annak a nagyszabású, pompás és elsőrendű zenei élvezetet ígérő hangversenynek, amelyet a hó 16-án tartanak meg a Fehér Keresztben, már meg is van állapítva az elsőrangú és meglepetést ígérő programja, dr. Messzerné Eöwy Rózei a klasszikusoknál örökértékű gyöngycsokor adja elő. Schubert, Schumann, Brahms leggyönyörűbb dalai szerepelnek műsorában. Az estélynek másik érdekessége a bécsi Fitzner-vonósnégyesnek hangversenye lesz. A Fitzner-vonósnégyes a császárvárosban kiváló népszerűségnek örvend és Magyarországon itt Aradon mutatkozik be először. Fitzner Rudolf, a vonósnégyes lelké, különben a Tonkünstler Vereinnek elnöke és elsőrendű zenei kapacitás. A hangverseny iránt, amelynek tisztá jövőcélját az aradi Vörös Kereszt céljaira fordítják, máris óriási érdeklődés mutatkozik és a közönség már előre igyekszik jegyeit megvásárolni, amely Weisz Leó felzetében kapható.

* Fröhlich Elza az Apollóban. (A szöke ördög.) A mozi legkiválóbb sztárjai kapnak fel egymásután az Apolló műsorain. A Henny Porten-kép olyan érdeklődést váltott ki Arad közönségéből, amilyennel a normális időkben is csak ritkán találkozunk. Henny Portent Fröhlich Elza, a Nordisk-filmgyár temperamentumos szöke szépsége követi a világhírű filmgyár legújabb nagy slágerében. „A szöke ördög”-ben lép fel szerdán az Apollóban. Fröhlich Elzát nem kell bemutatni az aradi közönség előtt, a legújabb Nordisk-darabok sikere igazolja az ő nevéhez. A szöke ördögben, eb-

ban a zseniális detektív-történetben egyik legjobb szerepét játsza el. A szerdai új műsoron még igen érdekes háborús aktualitások kerülnek vetítésre. Az ünnepre való tekintettel az előadások korábban kezdődnek. 3

* Nelly, a mocsár virága. (Szenzációs újdonság az Urániában). Nelly egy szép fiatal és kedves virágáros lány volt, aki a világáros mocsarából származott. Anyja meghalt, apja notórius íszakos volt, bátyja pedig az apacsokkal járt. A lány, aki ilyen környezetben nevelkedett, a női lélek ösztönével előre tört, vágyott az életre, melyet minden áron élvezni akart. A szerencse kedvez vágyának és ekkor

férjét csak eszközül használja fel arra, hogy magasabbra emelkedjék a társadalmi ranglétrán. És amilyen magasra emelkedik ott, mind mélyebbre süllyed erkölcsileg. Férjét elhagyja, majd elhagyja új barátját is, hogy egy gróffal szökhessék meg. Gyönyörű színezésű ez a dráma, mely a női lélek legrejtettebb sugát is feltárja előttünk és belevilágít annak rejtelmes gépezetébe. 5

* Hiv a császár! az Uránia legközelebbi újdonsága. 5

* Az új bélyegtörvény, valamint az új polg. pörrendtartás könyve Kerpelnél kapható.

Németország hadi helyzete a legjobb.

(A háború mélylege. — Rosszul képződtek fel a háborúra az entente-hatalmak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 6.

A Corriere della Sera kiváló katonai szakírója, Angelo Gatti, a lap legutóbbi számában a következőket írja:

— Ot hónap múlt el a háború kitörése óta: az események fájdalmasan követik egymást, anélkül, hogy különösebb formán kedveznének az egyik félnek is. A sors arca még is van fátyolozva és eddig az egyik fél vezére sem mondhatja, hogy saját szemével látta volna ez istennő fájdalmas tekintetét.

Minden lassu, tág és fáradságos eme óriási harcban, amelyben az emberi élet és a nemzetek jövője csendesen pusztul el.

Örömtelen, keserű harc ez, hosszú várakozásokkal és hirtelen döntéssel. Az a mi ma történik, csak hosszú hetek után hozza meg az eredményt. Hajdan ez nem így volt. A háborúk zajosan, de röviden folytak le. — Nagy veszély, de gyors belejerzés, mint egy akut betegség, mely egynemű nap alatt vagy végez az élettel, vagy csak egy gyöngeség hátrahagyásával elűnik. Ma aggodalmas kérdősködés: mikor, hogyan végződik a háború, — amire nincs válasz! Ez évet egyik hatalom sem zárhatta le olyformán, hogy döntő eredményeket ért volna el.

Ha a hatalmakat egyenként nézzük, úgy Németország a leghatalmasabb. Kitűnő rendelkezésű ellenséges földön állanak. Franciaországot még nem sikerült elnyomnia és most két oldalon kell harcolnia. Egyik ellenfele meggyőzően megintertedte. Németország helyzete jó, Auszria-Magyarország szövetségével egy erőt alkot. A szövetségesek sorsa össze van kapcsolva.

A tulnyomó orosz erőknek nem sikerült hadait legyűrni, amelyek kiváló fontosságot szereztek és visznek jelenleg is, amíg az első sorokban az oroszok ellen harcolnak, akiknek nem sikerül elválasztani a szövetséges hadakat, hogy külön-külön vehessék fel a harcot velük. Oroszországra nézve a helyzet nem kedvező. Saját országában kénytelen hadhozni. A cél csapatai egy védelmi hadjáratot még felvehetnek, azonban egy támadásra jelenleg aligha képesek.

A helyzet Franciaországra nézve sem kedvezőbb. Saját területéről ő sem tudja kivenni az ellenséget.

Mindenkép a legkedvezőbb viszonyok közt Anglia van, mely eddig vajmi keveset adozott a kontinentális harcokban.

Ha megcsináljuk az eddigi háború mérlegét, úgy látjuk, hogy mindegyik hatalom sokat dolgozott, sokat szenvedett, de döntő eredményt még nem ért el.

Próbáljuk ezekkel szemben megnézni, mely esélyesek vannak a hatalmaknak a jövőben a háborúban?

Sok emberanyaga van Auszria-Magyarországnak, Oroszországnak, Franciaországnak, — azonban a legtöbb katona mégis csak Németországban lesz. Németország bizonyára fel fogja szerezni, hogy ideje már a tél-győzelmek helyett döntő eredményeket elérni. Újabb emberáradatot kell a harcmezőkre vetni. Nos, erre vonatkozólag minden beavatott és látnos előtt is tiszta a kép: Németország a legjobban készült fel erre, azután következik a monarchia, majd Oroszország. Franciaország és

Csapat szállításainkat akarják megbénítani az oroszok.

(Az újabb kárpáti betörések célja. — Az ellenség előrenyomulása az uzsoki szorosban.)

Távirati tudósítás.

Sátoraljujhely, január 5.

Az oroszoknak Sáros- és Zemplén vármegye határai ellen tervezett betörési kísérlete teljesen megghiúsult. Nyilvánvaló most már, hogy az északi és északkeleti Kárpátok egész vonalán megkísérelt orosz offenzíva főcélja nem Ung, Bereg és Máramaros, hanem Szepes, Sáros és Zemplén volt. Főként Sáros, Bártfa és Eperjes irányában Kassa, mint végcél felé.

Minthogy Gorlicénél az oroszok vereséget szenvedtek és Tarnovnál az áttörés lehetetlensége beigazolódott, a sáros-zempléni vonalon az oroszok visszavonultak. Csupán Dukla környékének leégett néptelen községeit tartja még a visszavonuló orosz sereg, amelyet itt egy végső összecsapásban vereség ért.

Mintegy háromszáz orosz fogtak el katonáink. Kitéhezett, lerongyolt embereket, akiket nagyon megviseltek a kárpáti harcok rettenetes szenvedései és nyomorúságai. Molnár Viktor kormánybiztos és a hadsereg rendkívül népszerű parancsnokságának megnyugtatóására a lakosság nyugodt maradt és visszatért nemcsak Eperjesre, de Bártfára is. Ma már teljes a nyugalom és a bizalom.

Illetékes helyről nyert értesülés szerint az uzsoki betörés és a Sáros-Zemplén melletti alárendelt jelentőségű volt és ezért minden valószínűség szerint magától összeomlik.

Az orosz betörések célja: vasúti gócpontok elfoglalása.

Katonai körökben így magyarázzák az újabb kárpáti orosz betörések célját:

— A Gorlicénél megvert és északnyugaton teljesen visszaszorított orosz sereg nemcsak Ung, Bereg és Máramaros határára lépett föl nagy erővel, de rávetette magát Gorlicéi délkeletre Sáros és Zemplén határaitra is. Miként azonban csapataink pompásan tartják Ungban az uzsoki szoroshoz vezető völgyeket, Beregben a Latorca és Máramarosban a Nagyág völgyét, azonképen kudarcot vallott a zempléni és sárosi betörési kísérlet is. Sárosban Zborótól gyülekező csapataink kis veszteségek árán teljes biztonsággal verték vissza a galiciai Konieczna környékéről intézett orosz támadást és Zemplénben Dukla és Certész környékén történt részünkről igen hatásos és eredményes teljesen megnyugtató visszautasítás.

A koniecznai orosz csapat célja, Bártfa és Certész felé igyekezve, Homonna lett volna. A kísérletek azonban nemcsak hogy nem sikerültek, de a siker legkisebb reményével sem kecsegtették a vonalakon az oroszokat. Ezekben az összecsapásokban aránytalanul nagy veszteségük érték az oroszokat. Foglyokat is ejtettünk. Többek közt két orosz vezérkari tisztet is, akik egyenesen beletévedtek a frontunkba.

— A Gorlicénél megvert és északnyugaton teljesen visszaszorított orosz sereg nemcsak Ung, Bereg és Máramaros határára lépett föl nagy erővel, de rávetette magát Gorlicéi délkeletre Sáros és Zemplén határaitra is. Miként azonban csapataink pompásan tartják Ungban az uzsoki szoroshoz vezető völgyeket, Beregben a Latorca és Máramarosban a Nagyág völgyét, azonképen kudarcot vallott a zempléni és sárosi betörési kísérlet is. Sárosban Zborótól gyülekező csapataink kis veszteségek árán teljes biztonsággal verték vissza a galiciai Konieczna környékéről intézett orosz támadást és Zemplénben Dukla és Certész környékén történt részünkről igen hatásos és eredményes teljesen megnyugtató visszautasítás.

E tisztek szerint az első kárpáti betörés célja politikai volt és ezért irányult a ruténlakta vidékek felé. De itt csalódtak, mert a rutének zöme félelemmel, bizalmatlanul, sőt helyenként ellenségesen fogadta nem várt „felszabadítóit.” Az újabb betörések célja kettős volt. Egyrészt az északi vasúti vonalak gócpontjait akarták birtokukba venni, hogy lehetetlenné tegyék csapatainknak hihetetlenül gyors ide-oda szállítását, ami szerintük sikereink egyik leglelküzdhetlenebb része, másrészt seregeket akartak a nyugtalanítással elvonni a főharcoterről, ahol a döntésért folyik a küzdelem. Maguk is kétségbeesetteknek tartják a kísérleteket, amelyek pedig erőteljesek és jól kitervelek, de megtörnek itt erős, fölényes helyzetben lévő és kitűnően dirigált csapataink erején.

Zemplén- és Sárosmegyékben az előző betörés jelenségeivel ellentétben nyugalom van, ami főként a hadvezetőség parancsnokának köszönhető, aki személyesen és főbb tisztjei útján nyugtat meg mindenkit.

Harcok az uzsoki szoroson innen.

Ungmegyében az uzsoki szorosnál visszavont csapataink elhelyezkedése az új teropszakaszokban a megparancsolt terv szerint folyik. Az oroszok előnyomulását Csontosnál megállítottuk, az ellenség benyomult csapatai jelenleg Csontos és Révshely között állnak. Csermák ezredes Hajtsduál a legnagyobb tüzben a front előtt buzdítva embereit hősi halált halt.

Bereg megyébe is betörték az oroszok.

Az Ungmegyébe betört orosz sereg egy része Csontosról a Lyuta völgyébe betört Bereg megyébe. Az oroszok túlerőben vannak, de mégse tudtak a bereznai járástól előbbre haladni. Újra csoportosult haderőnk kedvező pozícióban van és rövidesen ismét visszaszorítani igyekszik az ellenséget. Hogy a helyzet mennyire nem nyugtalanító, azt legjobban jellemzi, hogy a perecsényi aceton-gyár zavartalanul működik.

AZ ARADI KÖZLÖNY tartalomjegyzéke:	
Szerkesztőség (éjjel-nappali)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjeli használható melléklettel)	— 151
Küldetésvezető és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Anglia nem gondoskodtak idejekorán pótlásokról. Anglia a régóta ígért 300.000 embert csak egyhónap, mulva fogja a harcokra küldhetni. Németország és szövetségese ezzel szemben sokkal gyorsabban fog friss vért utalni harcra, és bizonyára nem fogja elmulasztani az alkalmat, hogy felőnyt felhasználja.

Belgrádot ujból bombázzuk.

(Szerbia panasza. — Albán támadás Montenegró ellen.)

Táviratú tudósítás.

Budapest, január 5.

Berlinből a Lokalanzeiger jelenti rotterdami tudósítás alapján: A szerbek jelentik, hogy Belgrádot csütörtök óta megint bombázzák. Sérülés nincs, csak házak rongálódtak meg.

Szerbiában kevés az élelmiszer.

Nis, január 5. (Szófián át.) Pasics miniszterelnök Dragutin Ilicset, a Volika Szerbia szerkesztőjét, külön megbízással Pétervára küldötte. Dragutin Ilic missziója abban áll, hogy élelmiszert és egészségügyi anyagot szerezzen be a határszéli szerb menekültek részére. Ilic levelet visz visz Makrij moszkvai érsek metropolitához is, azt kérve, hogy a templomokban gyűjtsenek a szerb sebesültek részére.

Spalajkovic pétervári szerb követ marad.

Szófia, január 5. Nisből érkező jelentések szerint a szerb kormány hivatalosan megcáfolja azt a hírt, hogy Spalajkovicot, Szerbia pétervári követét visszahívják. A szerb kormány Spalajkovic tevékenységével meg van elégedve és Spalajkovic továbbra is Péterváron marad.

A francia flotta elvonul az Adriáról.

Róma, január 5. Boue Lapeyrére, az Adrián operáló angol-francia flotta parancsnoka állítólag elhatározta, hogy az osztrák-magyar tengeralfutó hajók által veszélyeztetett flottájával az ottrantói öbölbe vonul vissza s ott várja be az újabb operációkra alkalmas időpontot. Az alkalmas időpont tavasz lenne, amikor a most jéggel és hóval borított Lovcsen felől új támadást lehet intézni a cattarói öböl ellen. Ha a cattarói öböl a franciák kezére kerül, úgy ez szolgálna a francia flotta adriai bázisául.

Albán lázadók a szerb és francia követek ellen.

Róma, január 5. A Stefani-ügynökség jelenti Durazzóból, tegnap reggel 8 órai kelettel: A lázadók tegnap a muzulmán komité által aláírt levélben követelték a szerb és a francia követ kiadását. Délben félegy óraker megkezdődött a támadás a város ellen. Esszad pasa a sáncokhoz ment és közölte az olasz követséggel, hogy nagy veszély fenyeget és kér minden lehetséges segítséget. Ez értesítette a kikötőben horgonyzó hadihajókat.

Éjjel fél három óraker a Misurata és Serdegna hadihajókról a város védelmére néhány ágyulóvést tettek, mivel azt érték el, hogy a lázadók puskatüzelése megszűnt. Az olasz kolónia erre az olasz, francia és szerb követség személyzetével a két hadihajó fedélzetére ment.

Albánok a montenegrói földön.

Durazzo, január 5. December 31-én nagy számú katolikus albán lépte át a montenegrói határt és támadta meg a hadiállapot alkalmából nagyon megerősített montenegrói határőrséget. Az albánoknak kiváló fegyvereik vannak és különben is jól vannak felszerelve. Igen élénk ütközetre került a sor, amelyben a mon-

tenegróiak ugyan megverték az albánokat, de tizenkilenc halottjuk és tíz sebesültjük volt. Alighanem további véres események készülnek az albán-montenegrói határon.

Esszad pasa harcot a felkelőkkel.

Milano, január 5. Bariból jelentik a Corriere della Seranak: Durazzóból érkező hírek szerint a felkelők, akik nem fogadták el Esszad pasa ultimátumát, teljesen felfegyverkeztek és elkészültek a védelemre a legvégsőkig. Az ország belsejéből érkezők azt állítják, hogy tegnap és tegnapelőtt súlyos összecsapások voltak Krója és Tirana környékén. Egész tisztán ki lehetett venni az ágyulóvéseket, azonban mind-éddig még nem ismeretes a harc végeredménye. Annyi tény, hogy Esszad pasa erősítéseket kért Durazzóból. Az ellenségeskedés kitérőse után tehát nincs remény, hogy az ellentéteket békésen el lehessen simítani. A tiranai felkelők a legvégsőkig akarják folytatni a harcot, ami nagyon válságossá teszi a helyzetet, mert Esszad pasa viszont utolsó kártyáját akarja kijátszani és mindent el fog követni, hogy a felkelést elnyomhassa. Közben ellenőrizhetetlen hírek érkeznek. Azt mondják, hogy Krója ég és hogy Esszad pasa csapatait megverték.

H I R E K. LEGÚJABB

Erkezett éjjel fél 3 óraker.

(Táviroda cenzurázva.)

Dünkirchen. Rosendaalban német aviatikusok bombákkal felgyújtották az angol expedíciós sereg ottani nagy municiókészletét és élelmiszerraktárait. A kár több millió. Konderkában a légi bombák okozta tűz a város nagy részét elhamvasztotta. A bombák száz embert öltek meg a két helyen és igen sokat megsebesítettek.

London: Kairói jelentés szerint két angol hadihajó a Zauzikárral szemben levő Dar-es-Salaam erődjét, a mely német birtok, hatással bombázta. Az erősségen kívül a város is nagy károkat szenvedett. A kikötőben levő ellenséges hajókat a tüzelés hasznavehetetlenné tette.

Kopenhága. Pétervári jelentés szerint a németek már csak huszonöt kilométerre állanak Varsótól, ahol minden intézkedést megtettek a várható ostrom kezdetére.

Pétervár. Az orosz hadseregnél levő haditudósítók hivatalos engedéllyel jelentik a következőket a németek előnyomulásáról: A Visztula és Novokortsina között igen hevesen folynak a harcok. A németek ezen a területen magukhoz ragadták az offenzívát. Elkeseredett ellentállásra találtak a Nidánál a németek, de több visszavert kíséreltet után mégis átkeltek a folyón és a Nida innenső partján offenzívába mentek át. Itt több községet elfoglaltak az ellenséges csapatok.

Milano. A törökök Palesztinában minden tavét rekviráltak és az összes beszerezhető élelmiszereket az egyiptomi határra szállították.

— Tisza újvi beszéde és a németek. Berlinből jelentik: A Deutsche Tageszeitung szerint Tisza István gróf újvi beszédjének fejtegetéseit a németek rokonszenvvel és megelégedéssel fogadják. A miniszterelnök ismét államlérfiának mutatkozott, akinek akarata az ország állam szempontjából és nemzeti szempontból pozitív célra irányul, és pontosan tudja, hogy mit akar.

— A harc képtelen hadifoglyok kicserélése. Genfből jelentik: Genf lesz a központja a hazaszállított harc képtelen hadifoglyoknak. Az első vonatokat már e hónapban várják. A nemzetközi fogolyirodának Vilmos császárnak és a pápához intézett köszönete mellé most a sveici sajtó is csatlakozott, amely lendületes cikkeiben mond köszönetet. Hasonló híradások érkeznek a semleges államokból is. — Németország és Anglia megállapodott abban, hogy a szolgálatképtelenné vált hadifoglyokat köles-nösen kicserélik. A közvetítést Sveic vállalta. Franciaországgal még folynak a tárgyalások. Római jelentés szerint Gaspari bibornok közölte a diplomatákkal, hogy a hadviselő hatalmak valamennyien elfogadták a pápának azt az indítványát, hogy a további katonai szolgálatra alkalmatlan foglyokat bocsássák szabadon. A pápa intervenciója következtében hazatérő foglyok számát 120—125.000 re becsülik, a mi körülbelül tíz százaléka a hadifoglyoknak.

Rómából jelentik: Királyunk és a német császár ismeretes válaszában kívül a többi államokból a következő válaszok érkeztek a pápához a harc képtelen hadifoglyok kicserélésére vonatkozó indítványára. Az angol király így válaszolt:

— Én és kormányom Öszentsége javaslatát, amely csak megerősítte azt, amit már a német kormánynál kérelmeztünk, a legezivebben fogadjuk.

Péter szerb király válaszában kijelenti, hogy nem mulasztja el ugyansat cselekedni, a mit a többi hadviselő állam tesz.

A bajor miniszterelnök örömmel fogadja az előterjesztést.

Az orosz cár a pápa nemességű elhatározásától indítva beleegyezik a javaslatba. Törökország is beleegyezik, ha az ellenséges államok hasonlóan cselekednek.

— Milliárdos jegyzés az olasz államkölcsonre. Mitinóból jelentik: Az olasz államkölcsonre csak Milanóban egy milliárdot jegyezték.

— Hangverseny a vár díszterén. Az aradi közönség körében olyan széleskörű érdeklődés mutatkozott a várban internált valjevói zenekar hangversenye iránt, hogy Hegedűs Ede alezredek állomásparancsnok annak megismétlését határozta el. Holnap szerdán délelőtt tízenegy óraker a díszterén lesz a koncert a tetszést aratott programmal. Mindenki megjelenhetik, belépő díj nincs.

— Az aradi kereskedők és az új perrend. A január 1-én életbelépett új polgári perrendtartás, a mint ismeretes, több tekintetben érinti a kereskedők helyzetét. Az új állapot iameretellesség céljából az Aradi Kereskedők Köre és az O. M. K. E. aradi kerülete szombaton, január 9-én este kilenc óraker, a kör helyiségében (Tabajdi Károly-utca 1. sz.) előadást rendez. Az előadást Molnár Oszkár aradi ügyvéd tartja: A kereskedő az új polgári perrendtartásban címmel. Az előadó este a kör ezuton is meghívja a tagokat és az egyéb érdeklődő kereskedőket.

— Hadikenyeret eszik Vilmos császár. Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti: Jól értesült helyről közlik, hogy Vilmos császár parancsára úgy a császár, mint a főhadiszálláson tartózkodó környezete számára a hatóságok által előírt módon kevert lisztből készítenek, barna és fekete kenyeret. Az erre vonatkozó rendszabályokat a császár meghagyásából szigoruan be kell tartani. Ezt a "hadikenyeret" (Kriegsbrot) november elseje óta készítik a császár számára és 5 százalék burgonyát, és 10 százalék burgonyalisztet tartalmaz. Ezt a kenyeret nagyon kedvelik.

— Tíz éhező oroszlan a háboruban. *Berlinből jelentik:* Az artista körökben jól ismert *Kuschlan József* isztriai születésű állatszelídítőt a háború Oroszországban érte, a hol tíz berber oroszlanjával járt körton. A háború kezdődő vihara elől mindenki menekült és az általános pánikban *Kuschlan* ott maradt az országúton kocsijával, melyben tíz oroszlanja bömblött. Tőle jobbra-balra gránátok csapkodtak, egy pár löveg az oroszlanok ketrecét is érte, sőt egy gránát-treffer a lakásul szolgáló kocsin is lynkat vágott. A megriadt vadak rettenetes bömbölésbe törtek ki és csakis gazdájuk osodálatos hidegvérének köszönhető, hogy ketreceikből ki nem törtek, ami a fejvesztett pánik borzalmasságát növelte volna.

Kuschlan veszedelmes helyzete még válságosabbá vált, a mikor a német oldalról is tűzbe jutott. Az öreg idomár éjjel-nappal őrizte vadjait és bizonyára áldozatává válik az előzőnlő kozákhordaknak, ha a gyávák elég merészek lettek volna ahhoz, hogy öt hú oroszlanjai köréből kiragadják. De már a vadak bömbölése elegendő volt ahhoz, hogy az ellenséget távol tartsa tőle.

A szorongatott helyzetben lévő állatszelídítő végre csapatainkhoz jutott, katonáink nagy szívéllyel fogadták és nem kicsiny volt meglepetésszerű örömrük, hogy ilyen érdekes és nem lebecsülendő harcostársra tettek szert.

Az oroszlanok „század-oroszlánok”-ká léptek elő és nagyon jó napok következtek el rájuk. Tiszteletteljes távolból üdvözölték őket és minden nap dus lakomájuk volt a haroban elesett paripák friss husából. Egy hadnagy végre megkönyörült az állat-idomáron és állataival *Marienburgba* expedálva, a honnan a katonai hatóság intézkedésére *Berlinbe* kellett tovább utaznia. *Kuschlan* minden ingóját, garderoberjét elvesztette, csak a maga és vadjai pusztá életét tudta megmenteni. Megtakarított pénze is elfogyott, úgy, hogy *Berlinbe* érkezve, oroszlanjait sem tudta kiváltani a pályaudvaron. Nagy inségében megszánta a német állatvédő egyesület és gondoskodott oroszlanjai elhelyezéséről. Az isztriai idomár most már a *Volkgarten* egy elhagyatott telkén koplal az állataival együtt. *Kuschlan* utolsó öt márkáját hirdetésre fordította. Nem a maga, hanem hú állatai számára kér irgalmat az emberektől.

— Siket Traján negyven éves jubileuma. A nagyváradi postaigazgatóság meleg szeretettel készül megünnepelni főnökének *Siket Traján* postaigazgatónak 40 éves szolgálati jubileumát. *Siket Traján* 1875. január 7-én, 19 éves korában nevezték ki postagyakornokká. Még ez évben postatiszt lett. A boszniai okkupáció idején a maglaji tábori posta vezetője volt s 1892-ben a váradi-újvárosi postahivatal élére nevezték ki, mint felügyelőt. Innen *Kassára*, majd a fővárosba helyezték s 1892-ben központi biztossá lépett elő. E munkakörében elsőrangú tekintély lett s országos névre tett szert. Mint postatanácsos a VII. ügyosztályban érvényesítette tehetségét s valamikor *Baross* miniszter maga bizott rá fontos feladatokat. *Budapest*en 6 léptette életbe a posta repülő ügyosztályát, melyből a mintaszerű tudakozó iroda fejlődött. *Budapest*en annyira népszerű lett, hogy a törvényhatóságba is beválasztották. Nagy érdemeket szerzett a posta- és távirdaszemélyzet nyugdíjgyűlése körül. A nagyváradi postaigazgatóság vezetését 1906. december havában vette át s igazgatóvá 1907. december 26-án nevezte ki a király. — Jó-maga nem is tudott róla, hogy a postaszemélyzet nagy szeretettel készíti elő a jubileumát s most hogy erről értesült, el akar utazni az ünnepes elő s így a nyilvános üdvözlés valóságban elmarad. A jubileum emléket azonban biztosítani fogják olyképp, hogy a kerület postahivatalainak tisztviselői tekintélyes összegű alapítványt tessenek *Siket Traján* nevére.

— Hadifogságba került orvos. *Schuster Gyula* dr. orvost, *Schuster Henrik* dr. aradi orvos fiát, aki *Budapest*en folytatott praxist, most pedig mint katoniorvos az északi harctérre ment, az oroszok hadifogságba ejtették. Egy hadifogságba jutott orvosnövendék írta meg *Schuster Gyula* dr. szüleinek, hogy az oroszok a galiciai harcok egyikének során egy egész kórház helyet elfoglaltak és az ott levő egészségügyi személyzetet, köztük *Schuster* dr. is hadifogságba vitték.

— Akik vasgyűrűt viselnek. Az Aranyatvasért Augustia-alap javára *Urban Iván* báró főispánhoz vasgyűrűk ellenében december 15. óta január 1-ig a következő pénzadományok folytak be: *Urban Iván* báró főispánnál közvetlenül befolyt adományok vasgyűrűk ellenében: *Deli Ferenc* 5 kor., *Schill Katica* 3, *Schill Józsefné* 3, *Schill Mariska* 3, *Wittmann Irén* 3, *Nyékly Ilona* 10, *Priny Terézia* 10, *Gyenge Erzsébet* 5, *Geisztinger Antal* 5, *Scherhag Anna* 5, összesen 52 korona.

Grallert J. és Fia ékszerésznek átadott vasgyűrűk ellenében: *Grötschmidt Miksáné* 10, *D. Szabó Mihályné* 5, *Kövér Márton* 25, *Holländer Emilné* 5, *Tölle Elza* 5, *Király Bandi* 12, *Bogdán Emilia* 4 drb. 20, *Karek Kálmáné* 2 drb. 10, *Stern Izidorné* 5, dr. *Gross Aladárné* 6, *Schenk Rezsóné* 5, *Szigethy Jenő* 2 drb. 10, *Schmidtné* 5, *Vanésura Gyula* 5, *Vanésura Gergely* 5, *Fiedler Imre százados* 2 drb. 10, *Jiraszek Ferenc* 5, *Balla József* 5, *Kintzig László* 2 drb. 10, *Főkiváry Gézané* 5, *N. N.* 6, *Steinitzer Dezsóné* 5, *Czimbor Mihályné* 5, *M. G.* 2 drb. 10, *Imrey Margit* 5, *N. N.* 5, *Ecker Erzsébet* 5, *Rényi Magda* 5, *Szeifert Ernő* dr. hadnagy 5, *Kresz Emil* 5, *Biró Alice* 20, *Hadfy Imréné* 2 drb. 10, báró *Andrányiné* 5, *Wajdits Györgyné* 5, *Vajda Lajosné* 5, *Szeitz Náci* 6, *Deutsch Ilona* 5, *Jenei Imre* 5, *Tesits Mariska* 5, *Reinitzer Flóra* 5, *Braun Lujza* 5, összesen 304 korona.

Kun József ékszerésznek átadott vasgyűrűk ellenében: *Heller Géza* 6, *Zukogyi Ambrus Oszkár* 5, *N. N.* 5, *Szilágyi Manóné* 5, *Szilágyi Annus* 6, *Grigar József* 5, *Dulfek András* 5, *László Magda* 5, *Mudin Istvánné* 5, *Szomorkényi Milli* 5, *Magyar László* 2 drb. 10, *Burza Kornél* 5, *Zoltai Mátyásné* 5, *Róth Szaréna* 5, *Zalai Károly* dr. 5, *Krály Lajosné* 6, *Vandovszky Ignác* 6, *Kárpáti Lajos* 2 drb. 10, *Mairovitz Emil* 5, *Kellner Elza* 5, *Basch Samu* 5, *Farkas Ábrám* 5, *Somogyi* 2 drb. 10, *Gaal Mihály* 5, *Purkás Irén* 5, *Sch. J.-né* 6, *Zuckermann* 5, ifj. *Kólay Nándor* 6, *Lakatos Panni* 5, dr. *Jegesi Károlyné* 5, *Adler Dániel* 5, *Pajánó Lajos* 5, *Isfancsú* 5, *Brosovitz Borbála* 5, *Gerész Gizella* 5, *Kivár János* 5, *Nagy Zoltán* 5, *Harmetz János* 5, *Szilágyi Jánosné* 5, *Papp Istvánné* 5, *Müller András* 5, *Schmidt József* 5, *Oztergerisz Agici* (Szabadka) 5, *Olitt Károly* 5, *Holyser Sándor* 5, *Ferenc Kálmáné* 2 drb. 10, *N. N.* 5, *N. N.* 5, *N. N.* 5, *Féx Károly* 5, *N. N.* 5, *Jasl Szidia* 5, *N. N.* 5, összesen 291 korona.

Weinberger Ferenc ékszerésznek átadott vasgyűrűk ellenében: *Grünvald Samuné* 5, *Boszik Jánosné* 8, *Lestyán Juliska* 5, *Mezőmadarassy Gábor* 5, *Bujó János* 5, *Burus Lajos* 5, *Perza Margit* 5, *Jagits Endre* 5, *Pécskán János* (Orsova) 5, *Csákos Sándor* 5, *Kiss Lajos* 5, összesen 58 korona. — Együttvéve tehát 705 korona folyt be a főispánhoz az eddig Aradon eladott vasgyűrűkért.

— A hadidugáru-szállítás ellen. *Rómából* jelentik: Mint ismeretes, *Olaszországban* több isben előfordult, hogy különböző államok részére tényleges hadidugáru-találtak a hatóságok. Így legutóbb egy turini cég raktárában 40,000 szerb egyenruhát foglaltak le. Az olasz kormány tegnap rendeletet tett közzé, amely szerint mindazok, akik hadidugáru-t szállítanak más államok részére, ezentul — minthogy ténykedésük *Olaszország* leghatározottabb semlegességének ellenére történik — nemcsak az áru elkobzásával büntetendők, hanem jelentékeny pénzbírsággal és fogsággal is sújthatók.

— Kitüntetett aradi ezredorvos. Az aradi házvezred ezredorvosát, *Jankó Béla* dr. a király az ellenség előtt vitéz és önfeláldozó magatartásáért még a múlt évben kitüntette, amint ezt annak idején meg is írtuk. Mint most értesülünk: az uralkodó a *Ferenc József* rend tiszti keresztjét adományozta *Jankó Béla* dr. nak.

— Eljegyzés. *Gröen* Buót, *Gröen* Nándor főkapitány bájos és művelt leányát eljegyezte *Uhl Rudolf* a gyulai 2. honvédszolgálat ezred főhadnagya.

Órfi Gyula dr. aradi ügyvéd január 5-ikén eljegyezte *Kaufmann Jolán* kát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Újabb pénzadományok az aradi Vöröskeresztnek. Újabb a következő pénzadományokat kapta az aradi Vörös Kereszt: dr. *Parcz György* 200 korona, *Hegedüs Gyula* és neje 20 korona, dr. *Keppich Jakabné* 10 korona, *Zoltay Mátyásné* saját készítésű kávécsontya díszek eladásából 65 korona 64 fillér, *Pozsgay Györgyike* és *Pista* 20 korona, *Oravetz Miksóné* 60 korona, *Csányi György* sebesült *Patrocéról* 10 korona, *Aradi Mernök Egyesület* 300 korona, *Kenedy Ervin* 50 korona, özv. *Hajek Antalné* 10 korona, *Banasák Ilonka* 10 korona, újévi üdvözlétek megváltása fejében *Óry Béla* 5 korona, özv. *Petrovsky Károlyné* 3 korona, *Rösznyay* nővérek 6 kor., *Koromzay Frigyes* rudas havi adománya 50 kor., *Weisz Lajos* 5 kor., *Hady Kálmán* 10 kor., *Sasok-asztaltársasága Réthy László* ravatalára szánt koszorúmegváltásaként 28 kor., *Lengyel Bóbike* és *Busika* 2 kor., *Moskovitz Mór* (Halmagy) 5 kor., *Petrovsky Dezső* 3 korona. — Természetben dr. *Salgó Miksáné*, *Mezey Györgyné*, *Crozescu Sándorné* (Galsa), dr. *Nagy Gyula*, *Neislosz Laó*. — Az adományokért ezúton mond hálás-köszönetet *Vásárhelyi Janka*, a Vörös Kereszt elnöknője. — *Hausar* Károly ezredes özvegye a szegénytanulók segélyezésén kívül az aradi Vörös Kereszt egyesület érdekében is tevékeny munkásságot fejt ki. Az egyesület céljaira a következő adományokat gyűjtötte: *Bloch Henrikné* 10 korona, *Reichardt T. cég* 4 korona, *Szabó Albert* 4 korona, *Hegedüs Gyula* 2 korona, *Lengyel Testvérek* 8 korona, báró *Neuman Dániel* 20 korona, *Geller I.* 5 korona, *Rosenfeld Hermanné* 10 korona, *Dürr Gusztáv* 2 korona, *Grallert I.* 5 korona, *Vojtek és Weisz* 3 korona, *Weisz Mór és Fiai* 10 korona, *Kövér Béláné* 10 korona, *Bing Edéné* 5 korona, *Atlantika* 2 korona, *Czárán Viktor* 4 korona, *Hanzu Nesztor* 5 korona, báró *Bánhidya Antalné* 10 korona, özv. *Kintzig Józsefné* 8 korona, *Kintzig Tibor* 2 korona, *Kintzig Laci* 3 korona, *Kintzig Endre* 3 korona, *N. N.* 1 korona, *N. N.* 2 korona, *N. N.* 1 korona, gróf *Königsberg Fidé* 20 korona, *Hajós Árpád* 5 korona, *Kövér Márton* 20 korona, *Singer Jánosné* 20 korona, *Waldér Gyuláné* 2 korona, *Török Andor* 10 korona, özv. *Fábián Józsefné* 20 korona, *Otrubay Berta* 3 korona, özv. *Institoris Péterné* 20 korona, özv. *Jakabffy Zoltán* 10 korona, *Braun N. A.* 5 korona, özv. gróf *Wenckheim Frigyesné* 120 korona, *Király Dezsóné* 10 korona, *Ráth Jánosné* 60 korona, *Nagy Farkas cég* 5 korona, *Nyékly Ilona* 10 korona, *Baross Lajosné* 10 korona, *Karolina-utcai postahivatal* 6 korona: *N. N.* 2 korona. Természetben adományok, *Pick Ernő*, *Hoffmann Antal*, *Tagányi Sándor* dr., *Scherhag H. cég*, dr. *Németné*, *Mihályi Gyula*.

— A kulturpalota könyvtára az ötödfel-száz oldalas nyomtatott katalógusa megjelent, a vidék legelső könyvtára lett és ha figyelembe vesszük azt, hogy évenként négy korona díj ellenében naponként lehet kölcsönözni s az olvasóterembe közel nyolcvan folyóirat áll a tagok rendelkezésére, a legelső kölcsönkönyvtár is; Mindon megjelent új munka, szakmunkák a tudomány és irodalom minden ágából azonnal kölcsönözhető. Beiratkozni lehet a hivatalos órák alatt, naponként délelőtt 9—1-ig és délután 3—5-ig. Könyvkölcsönzés délelőtt 10-től fél 1 óráig.

— A Kölcsey Egyesület színmű pályázatára beérkezett egy felvonásos színművek meg-bírálatát a jury megkezdte. A jury elnökségében változás történt, amennyiben az egyesület elnöksége *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispán helyett, aki hivatali elfoglaltsága miatt nem vállalta a felkérést, a pályázatokat megbíró bizottság elnökségének szives elvállalására *Fábry Sándor* dr. volt főispán, az Acsév. vezérigazgatóját kérte meg. *Fábry Sándor* dr., a Kölcsey Egyesület kérésére az elnöki tisztet vállalta és így a pályaműveket *Fábry Sándor* dr. elnöklété alatt *Faragó Rezső* és *Gál Gyula* tagokból álló jury bírálja meg.

— Fegyelmi ítélettel törölt ügyvéd. A hivatalos lap mai számában közli: Az aradi ügyvédi kamara közlirre teszi, hogy *Fényes Kálmán* dr. aradi ügyvédet, jogerős fegyelmi bírósági ítélet alapján, az ügyvédségtől elmozdította és az ügyvédségi lajstromból törölte.

A katonák meleg ruháira adakoztak:
Steiner Jakabné 40 korona, Lamszer János 10 korona, Piek Ernő és társai 2 korona, Özevgy Krausz Ferencné 10 korona, Özevgy Winkler Sándorné 10 korona, Krammer Jánosné, N. N. 5 korona, Spits Ida, N. N., Dománv József és neje 30 korona, Scherhág Ernő 2 korona 10 fillér, Özevgy Mezei Györgyné 5 korona, Ingatlan forgalmi és parcellázó "Bank" 20 korona, Aradi kereskedők takaréka és hitelszövetkezete 15 korona, Aradi általános takarékpénztár 15 korona, Aradi takaréka és segélyegylet 10 korona, Elles Ármán 20 korona. — Szivemből köszönöm az adakozók jószívűségét. Az utóbbi adományokból ismét mintegy 100 harcos kapott meleg ruhát közvetlen kezeikbe. A katonákért nemeseen érző ténnyel rendelkező ur így ír: „Hálásan köszönöm a küldött téli ruhákat, rop-pant hálával emlékeznek meg a harctéren lévő katonák a kapott ruhákról, bundákról, eszimekről stb. mert szörnyen fáznak az ott levők, alig lévén pár embernek meleg ruhája azokon kívül, kik innen vitték.” — E sorokat nem kell kommentálni. Ebben benne van azon kötelesség: hogy adakozunk meleg ruhákra még ezután is és mindaddig, míg az idő sordonsága meg nem szűnik. Adakozzanak, kiknek a mindenható többet adott, ismételtén, a kik pedig nem adtak, nyissák meg erszényeiket a gondolkodják meg, hogy a fázó katonák, meleg ruhát ontják értük és harckészségükkel az édes otthon biztonságát védik. Meleg ruhákat, felszereléseket, úgy pénz adományokat kérek hozzám (Salac-utca 2. sz.) küldeni. Azokat köszönettel fogadom el és fordítom rendeltetési célra. Sok-sok, száz és száz harcos áldja eddig is a jótéteményt. Cselekedjünk reményteljesen és hazafiasan ezután is. — Dr. Műlek Lajosné.

Aradmegyei népfőkelők köszönete.
Az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez délen állomásozó népfőkelőktől a következő tábori levelezőlap érkezett: — Tisztelettel kérjük sziveskedjenek a lapban köszönetünk és hálaunk kifejezését azokhoz juttatni, kik szivesek voltak a többnyire aradmegyei katonákból álló 2—V. hadtápaszálójának karácsonyi ajándékkal igazi örömet szerezni. Teljes tisztelettel Kaufmann Mátyás szkevezető, Csizrom Jenő, Weiss Lajos, Robb Károly.

A mikor a 42-es mocsarakat kiállították. Rómából jelentik: Stampa közlése szerint a negyvenkettős ágyukat a Krupp-gyár már az 1893-iki chicagói kiállításon bemutatta.

Sebesült katonák köszönete. (Levél a szerkesztőséghez). Nemrég igazán siralmas állapotban kerültem le a marosborsai katonai kórházba. Szerencsésnek, boldognak tartom magamat, hogy ide Marosborsára kerültem. Tudom, a beteg sebesült katonákat máshol is ellátják különféle jóval. De ez anyal gondozás, az a szeretet mellyel engem és társaimat itt állandóan ellátnak: páratlan. A sok áldott adakozó kéz, részvét és szeretetet sugárzó szív a mi keményebb katona szívünkben a leg-élesebb háláérzést váltotta ki. Kedves kötelességet teljesítetek tehát, a midőn a magam és itteni bajtársaim forró köszönetét e helyen tölmácsolom ápolásaink és gondviselőinknek s ezek közül különösen Seidner Sándor és vég-telen jószágú nejeinek. Kérem a jó istent, hogy a velünk szemben tanúsított jószágú- és önfelad-ozásukért jutalmazza meg őket. Suciu János tanító.

Meghalt, mert nem sorozták be katonának. Debrecenből jelentik: Bütös István debreceni fiatalember disznóölő kését a falnak támasztva szíven szúrta magát afeletti bánatában, mert nem sorozták be katonának.

Adományok. A polgármesteri hivatalban a harcbavonultak családjainak adakoztak: Nikolics Döme asztaltársaság 12 kor. Első m. ált. bizt. társ. tisztviselő (ismételtén) 28 kor. Aradi turista asztaltársaság 18 kor. Cziráky Alajos hatodszor 10 kor. Mikosevich Iván 20 kor.

Délamerika forrongó országai. Buenos-Ayresből jelentik: Paraguay elnökét kiszabadították a felkelők fogságából és forradalmárok vezérét letartóztatták.

Bevonulók részére meleg alsóruházatok, swetterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Halász uri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

Az Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezete az év január elsejével kezdte meg XII. évtársulatát. Az új évtársulat iránt a háborús viszonyok között is élénk érdeklődés nyilatkozott meg és az évtársulatban eddig azernél több új törzsbetétet váltottak. A szövetkezet tagjai közé az új ciklusba még mindig jelentkezhetni, akár személyesen a szövetkezet hivatalában (Szabadság-tér 7. sz. I. em.), akár posta útján. A szükséges felvilágosításokat a szövetkezet hivatala készséggel adja meg. Itt említtük meg, hogy a szövetkezetnek módjában volt az elmúlt évben készpénzraktárat gyűjteni és e révén a most lejárt VII. évtársulat tagjai által öt éven át befizetett összeget a hasonrészességgel együtt is akadálytalanul kifizetheti. 179

A közelgő karácsonyi ünnepekre ajánlok staniolba burkolt kiváló minőségű asalon dukorkát kilogramja 8-60 kor., továbbá dessert és marcipán különlegességet. Az összes cukor-és csokoládé árúban nagy választék. Gondoskodjon háztartási csokoládé szükségletéről, melynek kilogramja 4 kor. Gábor Miklós Arad, Salac-utca és Andrassy-tér sarok. Telefon szám 1059. 158

A román karácsonyra felhívom a helybeli és vidéki igen tisztelt román közönség figyelmét Fischer Simon Szabadság-téri Nagy ruhásamra, hol gyermekjátékokban óriási választék és nagyon jutányos árban kaphatók. Tombolatárgyak, gyermekkocsik és székek leszállított árban. Csinos ujévi ajándéktárgyak. 1989

Magyar és osztrák hadibélyegek százát két koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e még vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

Ugyvédi irodák b. figyelembe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

Hogyan harcolt Spee admirális flottája.

(Az elsülyedt Leipzig főmérnöke a coroneli csatáról.)

Az Aradi Közlöny tudósíkjából.

Arad, január 6.

A Falkland szigetekenél elsülyedt német hadihajók között végezte pályáját hősiess baroccal a Leipzig cirkáló is, a mely előzőleg a chilei partok mellett vívott tengeri ütközetben harcolt együtt a Gneisenauval és Scharnhorssal az angolok ellen. Erről a chilei csatáról a Leipzig első mérnöke és gépészeti vezetője Hahn Károly tengerész-főmérnök, a ki azóta maga is hősiess halált halt a falklandi csatában, Danzigban élő feleségének a következő levelet írta:

— Valparaiso közelében. Végre van írni valóm. Mire levelem eljut hozzád, bizonyára régen olvastad már a lapokban, hogy november 1-én az első nagy ütközetet vívtuk. Végre valahára teljesedtek vágyaim. Az ide oda való hajóztatás komolyabb tettek nélkül: ez már untatott. Vasárnap délután négy óra tájban reméltük elérni Coronel tétét. Előző éjszaka gépeimben zavart észleltem, de éjjelutánra rendbe hoztuk a kavariát. Vasárnap a parancsnok együtt reggelizett velünk, tisztekkal, azután kabinomban lepihentem, kedvelem abszente-met olvastam és az én Erikámra gondoltam. Azután ösztönszerűleg megírtam a csata előtti szükséges intézkedéseket.

Kévéssel utóbb a Leipzigit egy vitorlás üldözésére küldte ki az admirális, de az üldözött hajó chilei lobogót tűzött ki. Alig térünk vissza, Spee admirális a Nürnberget küldte

egy vitorlás nyomába. Ez a vitorlás már angol hajó volt. El is süllyesztették. Délután a Dresden ment egy gőzös üldözésére. A gőzös semleges hajónak bizonyult, de üldözése közben a Dresden eltávolodott tőlünk, úgy, hogy négy óra tájban csak a Scharnhorst, Gneisenau és a Leipzig haladtak együtt. Épen ebédutáni feketénket ittuk, amikor az admirális hajóról parancs jött:

— Leipzig forduljon egy látóhatáron levő gőzös irányába.

Megtették a szükséges intézkedéseket és én még tréfásan mondtam:

— Reméljük, hogy végre hadihajóra akadunk.

Pár perccel később már a Leipzig parancsnoka kiadta a rendelkezést:

— A hajó készen áll a harcra!

A távoli gőzösből angol hadihajót ismeretek fel. Megtörtént minden szükséges intézkedés és helyemen vártam a továbbiakat. Miután öt óráig semmi sem történt, még egyszer felmentem a fedélzetre, ahonnan már négy hajó vált láthatóvá. Csakhamar fölismertek a hajózási könyvekből, hogy nyilván a Good Hope és Monmouth angol páncélos cirkálók és a Glasgow kis cirkáló, továbbá egy segédcirkáló állanak szemben velünk. Ezzel a felismeréssel egyúttal erősen komolyra vált a helyzetünk, mert a Dresden és Nürnberg távolléte meggyöngyöztette flottánkat.

Félhat tájban megkezdődött a harci kézenlét. A közeledő alkony arra készítetett, hogy nagy gyorsasággal közelítsük meg az ellenséges hajókat. Egy óra alatt 8—9000 méterre jutottunk az angolok közelébe és öt perccel utóbb megtették az első lövést. Gépeink nyögtek, dühörögtek. Minden pillanatban kiemelkedett a hullámozó vízből a hajócsavar és szabadon forgott süvítő berregéssel. A gépresek ilyenkor olyan vadul forogtak, csörömpöltek, hogy állandó aggodalomban voltam. De nem történt baj és csakhamar örömmel hallottuk a Leipzig 21 centiméteres ágyúinak torpa bődülését a páncélfalakon keresztül lehatolni a géptermekekbe. Majd az előttünk vízbe csapódó ellenséges lövedékek robbanását észleltük. Így teltek el a percek. Végre hirt kaptunk a parancsnoki hidról:

— Az egyik angol ég.

Pár pillanattal később újra megszólal a telefon:

— Az egyik nagy angol felrobbant.

Amint tisztjeink később elmondták: a Good Hope a reáirányított második salvo után lángbaborult és a lángok az egész ütközet alatt láthatóan előtörték a hajó egyes részein. A Monmouthon pedig az ütközet vége felé a löporos kamra robbant föl harminc méteres irtóztató lángnyelvvel. Füstbe, kormos felhőbe burkolózva igyekezett a nagy angol hajó kijutni ágyúink látóvonalából. A harcban résztvevő a Dresden is, amely teljes gőzzel sietett utánunk és idején érkezett, hogy a menekülő angol segédcirkálót elpusztítsa.

Amikor besteledett és hajóink, a Nürnberg kivételével, összegyülekeztek, a horizonton heves ágyúvillanásokat észleltünk. A Nürnberg volt. Ráakadt a menekülő Monmouthra és elpusztította. A mi sérüléseink nem is érdemesek szóra. A Leipzignak az orr mellvédőit keresztül lötték, a Scharnhorst a táján kapott kisebb löket messze a vízvonál fölött, a Gneisenau csak a páncélzata horpadt be fáradt ellenséges gránátoktól, a Dresden és a Nürnberg sér-tellenek. Most készülünk az újabb összecsapásra az angolokkal.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a legismertebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megelégedhesek.

TELEFON: 10—H. SZÁM. 167 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

TÖRVÉNYKEZÉS

I. Az aradi telekkönyv múlt évi forgalma. Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak az 1914. évi érték forgalom a következő volt: **I. A polgári fekvőségekben.** 1. Adásvétel útján: 267 esetben 4.580.987 korona értékben. 2. Végrehajtás útján eladás 48 esetben 620861 korona értékben. 3. Haláleset folytán 288 esetben 1760428 korona értékben. 4. Zálogjog bekebelezés kötelezvény alapján 1723 esetben 8936168 korona értékben. 5. Igazolt jelzálog előjegyzés 56 esetben 102813 korona értékben. 6. Hagyaték átszolgáltatás esetén 240 esetben 123423 korona értékben. 7. Zálogjog törlés 1441 esetben 5102928 korona értékben. 8. Zálogjog előjegyzések 183 esetben 760738 korona értékben. 9. Végrehajtási jog feljegyzés 107 esetben 757768 korona értékben. 10. Engedmény 42 esetben 632969 korona értékben. **II. A nemesi fekvőségekben.** a) végrehajtási zálogjog bekebelezés 2 esetben 18067 korona értékben. b) Zálogjog törlés 3 esetben 136449 korona értékben.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1915. évi január 6-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A s u h a n c.

Operetta.

Este 7/8 órakor rendes helyárrakkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A rokkant huszár.

Uj operetta.

Kezdeté este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* **A Társaság.** Farkas Imre gyönyörű, illusztrált költeménye díszíti A Társaság legutóbbi számának címlapját. Somlay Károly pompás novellája, Nádasdi Baán Achilles Háború és szerelem című tárcája, Körmendy Viktornak Blowitz-ról írt érdekes cikke, Dobó Dezső dr. naplójának folytatása, stb. teszik elevenné a sikerült szám tartalmát. Külön érdekessége a lapnak a déli harctéren elhunyt ismert színművész, Csapó Jenő Viziók című szép költeménye. Kedves verset írt Tóth László is. Az illusztrációk igen sikerültek és valamennyi aktuális; a legkedvesebb Petrás Sári pompásan sikerült fényképe. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest-Ritz-szálló.

* **A Nyugat szépirodalmi folyóirat** január 1. száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Ignótus: A háború s az ellenség. Kassák Lajos: 1914—1915. Öreg emberek. (Versek.) Füst Milán; Boldogtalanok. (Négyfelvonásos dráma első felvonása.) Laczkó Géza: A francia lélek keresztmetszete. Harry Russel-Dorsan harctéri levelei Ady Endre: Boldog újévet. Vér: Ős áldozat (Versek.) Tábori Posta, Figyelő, és A Nyugat Hírei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 24 K. Félévre 12 K. Egyes szám ára 1 K 20 fill. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án.

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, csinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában.

JOZSEF FOHERCEG-UT 22. SZAM.

Ninesen szebb és szórakoztatóbb

ajándék

fiatalnak és öregnek egyaránt, mint a mindenütt feltűnést keltő

rajzoló-készülék!

Egyedüli raktár és főelárusító:

Pichler Sándor

5002

könyv-, papir- és írószerkereskedő

Arad, Szabadság-tér 1. szám.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellímesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszu időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejtörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” korpakendőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csúszkával minők a tüdővész, a merevgörög, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában biza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét baktériumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
  2. Jellege alatt.
  3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

LEVELEZÉS.

Fiatal, csinos

feltétlenül intelligens, lehetőleg világios szőke úri nővel vagy leánnyal óhajtaná tisztességes szárdéktól megismerkedni egy közép-korú, minden tekintetben gavalér uriember. Levelet, melyben a megismerkedés módosítást közlendők, a kiadóhivatalba kérek küldeni „Komoly” jellege alatt, hol azokat 6—10 között át fogom venni. Titoktartás feltétlenül biztosítva. 6008

ELLÁTÁS.

In'ellig ns

özv. urinőnél egy iskolába járó leánya vagy egy nőtalanoknál teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóhivatalban. 141

OKTATÁS.

Gyakorlott correpetitort

keresnek gimnázista mellé a délelőtti órákra. Ajánlatok „Gyakorlott correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

Magán tanuló

bennlakók és bejárók, mérsékelt díjazás mellett, felelősséggel előkészítetnek az I.z. Fünfternátusban Arad, Chorin Arad-utca 1. 6008

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes főnököt

esetleg bejárónót keresek azonnali belépésre, Borcs Beni tér 1. II. emelet. 164

Házvezető, középkorú paphoz keresetlik, ajánlatok melyben családi körülmények leírva „Magános” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 117

Füzes nagykereskedésbe több évi gyakorlatú apró segéd keresetlik. Dr. Eles G. zsa, Zrínyi utca 2. 155

ALKALMAZÁST KERES.

Idősebb dada

éves bizonyítványokkal, gyermekek mellé ajánlatos. Cím a kiadóhivatalban. 161

Irodai alkalmazást

keres, 10 évi gyakorlattal bíró elsőrendű munkás, könyvelő, magyar-német levelező. Cím a kiadóhivatalban. 119

Gépész

30 éves, családos, vizsgázva összes gépegépekről, szoftőr, érti a géplakatos- és kovácsmunkákat, villany-, telefon-, vízvezeték szerelést vagy kezelést. Állandó alkalmazást keres azonnalra. Cím: Kálai, Radnai-ut 10. 158

INGATLAN.

Keresek

egy szőke megvételre, kolna és egyéb felszereléssel Pankota vagy Vinagos közelében. Tudat örömmel lehet Kazinczy u. 8. az udvarban. 160

LAKÁST KERESNEK.

Egyszobás

csendes lakást keresek a Szabadág-tör közelében, február 1-re. Címek a kiadóhivatalba kérek küldeni. 165

KIADÓ LAKÁS.

Audréssy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti ucai lakás, mely irodának, vagy üzletnek is igen alkalmas, május 1-re kiadó. 166

Orcsy-utca 8. szám

alatt 2 szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február 10-től kiadó. 6019

Egy csinosan butorított

utcai két ablakos szoba egy vagy két személy részére kiadó. Aulich-Lajca-utca 20. I. em. 157

Belvárosihoz

közeli első emeleti ucai 51a. számú magánház, kert, 8 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

Kiadó

a Szabadág-tér közelében 2 utcai, 1 udvari, hálófülké és fürdőszobával a II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re. B. vebbet e lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy szép hálószoba butorított kiadó, bármikor megtekinthető. Vörösmarty-utca 1. (Zrínyi u. sz. mben. 160

Nieder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzletei Weitzer János u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyírógépek és borotvák készítése legpontosabban eszközökkel. 5667

Burgonya,

kifűző ízű, kisebb nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága Arad, postafiók 168. 5260

Veszek

uraktól levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

ÜZLETEK.

Régi forgalmas

üzlet kis üzlet tözse és ialmérés hely, betegség folytán azonnal is legkecskébben eladó. B. vebbet Hírsel-föld, Flórián-utca 8. sz. 151

KÜLÖNFÉLT.

Magyar raktár,

a belvárosi közelében, kiadó. B. vebbet Eles Árnánál. 162

Bármilyen

bádigos és vízvezeték munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ráadásra kifűzők, készülnek 3091

Halmos

fogtechnikai termékek Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadág-tér és Asztalos Sándor-utca sarkán). 6068

Dr. Keppich

orvos ur házában) Telefon sz. 638.

2 szobából

Flórián-utca 6/B. sz. 6
B. vebbet a konyhában vízvezetékkel azonnal

Kiadó.

Flórián-utca 6/B. sz. 6
B. vebbet a konyhában vízvezetékkel azonnal

semetországi tanulmányutjai után

Dr. Lányi I.

orvostudor, ideg- és gyermekorvos

lakásán: Arad, Zrínyi-utca 2. sz., II-ik kapu, Bohuspalota, (szabad lihasználat) rendel: idegesség, asthma, neurasthenia, hysteria, anyagcserebetegség, neuralgia, kezdődő tuberculosis és gyermekbetegségek ellen. 120

Bérbeadatik

méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában egy tágas, diszes

üzlethelyiség

mellékhelyiségekkel, a főtéren. Továbbá két szép üzlethelyiség a Zrínyi-utcaiban. Valamennyi helyiség központi fűtéssel van ellátva. Értekezhetni alólírott házgondnokkal

BODY BODOG.

KNAPP SÁNDOR

kelemestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi iroda: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatszí-
nekre, minta után. — Ruhatisztítás ve-
gyileg, szőraz utca. — Továbbá csipke-
és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg,
butor-szövet, kézimunkák, keztük stb.
stb. tisztítása és festése. — Több-
évi külföldi gyakorlat. 4679

Egy alkalmi vétel kapcsán si-
került nagyobb mennyiségű I. r.
tűzifát olcsón megvásárolnom. En-
nek következtében azon kedvező
helyzetben vagyok, hogy

apritott tűzifát

rendkívül jutányos áron áru-
síthatok.

— Kívánatra házhoz is szállítom. —
Tisztelettel

Virág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.
Telefon 65. sz. 5786

82058—1014.

Hirdetmény.

A m. kir. ministerium 1914. évi
december 21-én 9227—M. E. szám
alatt kiadott rendeletével a zabért
követendő legmagasabb árat súly-
minőségre való tekintet nélkül
métermázsanként (400 kg) 24 (Hu-
szonnégy) koronában állapította
meg. Ezt a legmagasabb árat,
amely magában foglalja a rakodó
állomáshoz való szállítás költségét
is, csak nélkül, az átvétel helyén
és készpénzfizetés mellett történt
eladás esetére kell érteni.

Felhívjuk ennél fogva az érde-
kelteket, hogy e hó 12-ig a saját

4—1915. absz.

Hirdetmény

a III. osztályú keresetadó alá tartozó jövedelmek bevallása tár-
gyában.

Az adózók kötelesek 1915. évi január 20-áig üzletük, vállalatuk
vagy egyéb hasznahajtó foglalkozásuk után az adóvetet megelőző
három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta
még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítandó, illetőleg
fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresémet bevallani.

Évi tiszta nyeresémetnek vették az üzletből vagy foglalkozásból
eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet, vagy foglalkozás
folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmarad; az üzlet-
tulajdonosnak s általában az adófizetésre kötelezettnek oly kiadásai
azonban, melyek nem az üzlettel vagy foglalkozással járnak, ha-
nem akár magának, akár pedig a családjának és hozzátartozóinak
fenntartására szolgálnak, a jövedelemből, kereseményből le nem vonhatók.

Aki több vállalatból, kereset-, illetőleg jövedelemforrásból huz
jövedelmet, köteles minden egyes vállalatról, üzletről vagy keresetről
külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédekkel dolgoznak, tartoznak a val-
lalomhoz segéd munkásait jegyzékét csatolni, mely jegyzékbe a segé-
dek nevel, az üzletbe vagy foglalkozásba belépésüknek ideje, havi vagy
évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az az adózó, aki a vallomástételre kitűzött fenti határidő után
lép a III. oszt. keresetadók kötelesek sorába, adóköteles üzletének meg-
nyitása napjától számított két hónap alatt köteles vallomást adni.

A III. osztályú keresetadó alá eső jövedelemnek bevallására, va-
lamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló űrlapok
az adózóknak a községi előjárók (városi adóhivatalok) által ingyen
szolgáltatnak ki.

A bevalló az űrlap egyes rovatait kitölteni s annak bizonyítá-
sául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és meg-
ismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsületszava zálogául: nevét
valamint a bevallás napját és helyét aláírni köteles.

E vallomás a fentebb kitűzött határidő alatt a községi előjáró-
ságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.
Kelt Arad, 1915. évi január hó 2-án.

Városi adóhivatal.

vetőmag és gazdasági szükségle-
tén felül levő egész zabkészletét
kivétel nélkül mindenki irásban
vagy szóval jelentse be a városi
tanácsnál, illetve a városi kama-
rási hivatalban (I. emelet, 104.
számu ajtó).

Arad, 1914. december 3.

A városi tanács.

Rendőri büntető bíróság Arad.

72—1914. kih. eln.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir.
minister ur felmerült esetből ki-
folyólag az állami közutaknak a
rodízás céljaira való sportszerű
igénybevételét 1890. évi I. törvény-
cikk 104 §-a alapján megtiltotta
mert a rodízás a közutaknak ren-
deltelesszerű használatát akadá-
lyozza és az azokon való közle-
kedés biztonságát veszélyezteti és
mert a közutak kizárólag a köz-
forgalom lebonyolítására szolgál-
nak: a ródlí, bobsleigh, stb.-i pe-
dig sporteszközök lévén, közfor-
galmi eszközöknek nem tekint-
hetők. Hivatalból utasítottak az
illetékes közegek, hogy ameny-
nyiben ily célból az állami köz-
utak mégis igénybe vétetnének,
az illetőket utrendőri kihágásért
jelentsek fel.

Ezen rendelet ellen vétők az
1890. I. tc. 104., 107. illetve 125.
§-ai alapján büntetettek.

Arad, 1914. december 29-én.

Dr. Grunáz, s. k.
rendőri büntető bíró.

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindekettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

**Jó anyák, gondos
szülők** legjobban cselekesznek, ha gyermekeik
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen“. Ara 2 korona.

**Sápkóros leányok,
vérszegény asszonyok,**

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános
gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőivesztő Depillor.

E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Arpád

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Cognac,
Likőrök,
Szilvorium,
Törkölypálinka.

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkarakar, 5781
Lloyd-palota.

7870—1914. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő évi 1400 kor. fizetés. 200 kor. nyugdíjba számító pótlék és 640 kor. lakbérrel javadalmazott froda segédügyi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat kik ezen állást e nyerni óhajlják, hogy képzettségüket és netán máshol töltött szolgálati idejüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezve legkésőbb 1915. évi január hó 9-ig hivatalomba nyújtsák be.

Az állás a legközelebbi törvényhatósági bizottsági ülésen választás útján fog betölteni.

Arad, 1914. december 29-én.

Varjassy Lajos
polgármester.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8361

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vagononkinti vételnél
Körösvölgyi Pálinkarakar Andrassy tér 5. Telefon 651.

Száraz tölgy szőlőkaró is kapható.

Kalmár József

villanszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanos világítási berendezéseket, villanos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanos csillárokat, villanos főzödényeket, villanos vasalókat, villanos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanos cikkeket.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Képcsobában kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadtatnak. Pensioszerű teljes étkezés legjutányosabban kapható. 5923

Szíves párfogatást kérünk, kitűnő tisztelettel:

Szere és Társa,

szállodás és kávéosok.

31439—1914. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. Miniszterium 9090—1914. M. E. sz. rendelete szerint a buzában vagy rozsa kötelezett terménybéli járandóságok szolgáltatása tárgyában a következőképp rendelkezett:

1. §. Aki terménybéli járandóságul (javadalmaszást) bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsnak szolgáltatására van köt leve, annak a jelen rendelet hatálya alatt e járandóságnak csupán kétharmadrészt szabad buzában vagy rozsaiban kiszolgáltatni; egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát, vagy tengerit kell szolgáltatni és az értékkülönbséget a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva készpénzben kell megfizetni.

2. §. Aki az 1. §-ban meghatározott terménybéli járandóságot (javadalmaszást) kétharmad részénél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki buzában vagy rozsaiban, kintágot követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénabüntetéssel büntetendő.

Green
főkapitány.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatalon gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcokról egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percében előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-berendezések szolid és erős kivitelben. Sodrony-ágybetétek vas- és fakerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket.

Gyárhelyiség: Aulich L.-utca 14. Uzlethelyiség: Zrinyi-utca.
Gyári telefon 423.

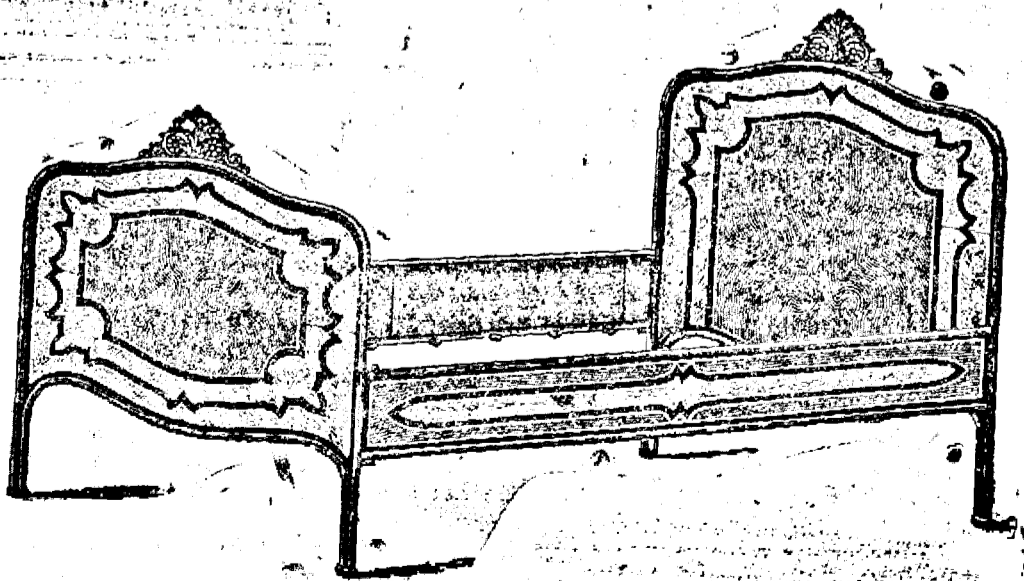
Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

Számos megrendeléseket kér, tisztelettel: 5697

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.

Lakatos és fényező tanoncok felvételnek.